

AA VVS 09

AA VVS 09 är allmänna leveransbestämmelser avseende VVS och VA-material för yrkesmässig verksamhet i Sverige.
Bestämmelserna är utarbetade och tillhandahålls av VVS-Fabrikanternas Råd, Svenska Rörgrossistföreningen VVS och VVS Företagen.
Bestämmelserna är avsedda att användas vid handel mellan medlemmar i de tre organisationerna och i olika led dem emellan.

Leveransbestämmelserna skall tillämpas i Sverige såvida inte parterna skriftligen avtalat om annat.

Vid leverans av varor utom Sverige skall särskilt avtal träffas mellan parterna.

Begreppsbestämningar

Vid tillämpningen av AA VVS 09 gäller prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

ALLMÄNT

1.

Om inte annat angetts är anbudsgivaren bunden av sitt anbud under en månad från anbuds avgivande.

Säljaren skall under den tid som anges i punkterna 36,40 och 41 ha sedvanlig ansvarsförsäkring som omfattar skador till följd av fel i varan inklusive kostnader för lokalisering av fel, kostnader för åtkomst och montering av reparerad eller utbytt vara samt kostnader som uppkommit genom reparationen eller utbytet. Försäkringsbeloppet skall vara lägst tvåhundra prisbasbelopp.

2.

Alla ritningar, beskrivningar och tekniska handlingar som part tillhandahållit motpart förblir parts egendom. Motparten får endast använda, reproducera eller delge tredje man sådan handling om så erfordras för det med handlingens överlämnande avsedda syftet.

FÖRFATTNINGAR M M

3.

Varan skall uppfylla de krav som vid leveransen gäller enligt lagar, förordningar eller andra bindande föreskrifter för normal eller av säljaren godkänd annan användning av varan.

Varan skall även uppfylla krav enligt de särskilda anvisningar som åberopas i parternas avtal.

4.

Ändras särskild anvisning efter det att avtal ingåtts skall part utan dröjsmål underrätta motparten däröm.

Sker ändring enligt ovan skall även avtalet ändras i den mån kostnaderna eller leveranstiden påverkas.

PRODUKTINFORMATION OCH PROVER

5.

Försåld vara skall i allt väsentligt överensstämma med sådan produktinformation som åberopats av säljaren eller

av honom eller varans tillverkare senast allmänt publicerats.

6.

Prov är att betrakta som typprov om inte annat avtalats.

7.

Om inte annat avtalats skall varan åtföljas av sedvanliga montage-, drifts- och skötselinstruktioner eller skall dessa göras lätt tillgängliga för köparen på annat sätt, exempelvis genom hänvisning till internet.

ANSVAR FÖR KONSTRUKTION MM

8.

Part ansvarar för uppgifter i tillverkningsunderlag och för konstruktion som han tillhandahållit.

9.

Säljaren ansvarar inte för fel, som beror på av köparen tillhandahållt material.

MEDDELANDE

10.

Meddelande till motpart skall ställas till den person eller det tjansteställe som enligt motparten handlägger ärendet samt innehålla av motparten meddelad beteckning, t ex projekt- eller ordernummer.

TRANSPORT OCH MOTTAGANDE

11.

Om inte annat avtalas omgesörjer säljaren transporten och står faran för varan under transporten och säljarens avlastning.

Säljaren skall lämna av köparen begärda uppgifter av betydelse för mottagandet av varan.

Av säljaren för transport anlitade personer skall vid avlämning av gods på arbetsområde bär namnbricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare samt ha giltig legitimation tillgänglig, t ex i form av körkort eller

ID-kort. Om köparen p g a underlätelser i nämnda avseenden tvingas utge vite eller annat skadestånd skall säljaren gottgöra köparen för sådana kostnader.

12.
Varan skall alltid vara märkt på mellan parterna avtalat sätt.

13.
Då säljaren ombesörjer transport skall köparen i god tid innan transporten påbörjas underrätta säljaren om transporten ej kan genomföras på sätt som är normalt eller på sätt som angivits av säljaren. I annat fall ansvarar köparen för tillfartsväg från allmän väg till mottagningsplatsen och vägar inom denna samt för att köparens mottagningsförhållanden medger avsett transportsätt.

14.
Om särskild lyftanordning erfordras vid avlastningen av varan, skall denna tillhandahållas av köparen och på dennes bekostnad om inget annat avtalats.

15.
Fraktkostnaden skall specificeras på faktura.

16.
Omhändertagande av emballage och förpackningar sker på köparens bekostnad och eventuella miljöavgifter som beslutats av myndigheter vidaredebiteras av säljaren på köparen.

RETURER

17.
Returer behandlas i enlighet med säljarens returgodsbestämmelser.

LEVERANSTID

18.
Leverans skall ske inom avtalad leveranstid. Är sådan ej avtalad skall leverans ske utan dröjsmål.

AVISERING OM FÖRSENING

19.
Finner part att han inte kan hålla avtalad tidpunkt för leverans eller mottagande av varan eller framstår sådan försening som sannolik skall motparten utan dröjsmål underrättas. Dessutom skall den tidpunkt anges då leverans eller mottagande beräknas kunna ske.
Om det visas att köparen godtagit förseningen skall förseningsvite ej utgå.

Vad som sagts ovan gäller även i leverans ingående delleveranser.

ANSVAR FÖR FÖRSENING

20.
Levererar inte säljaren vara vid avtalad tidpunkt och beror detta inte på omständighet som anges under p 58 skall säljaren utge vite för försening. Vite skall utgå med 2.0 procent av avtalat nettopris för varje påbörjad vecka som säljaren är försenad med leverans av vara. Förseningsvitet skall inte överstiga 20 procent av varans pris, men vara lägst 1000 kr, såvida det inte med hänsyn till omständigheterna skäliggen kan antas att köparen inte åsamkats någon skada av genom förseningen. År varans pris mindre än 1000 kr, skall, med undantag enligt punkt 21, vite utgå med högst varans pris.

21.
Om försenad vara står i så omedelbart samband med tidigare levererad vara att sådan vara inte kan användas på avsett sätt eller inom av köparen avsedd tid, skall även för sådan vara vite utgå under tid till dess försenad vara levererats.

22.
När säljare är fabrikant och köpare grossist utgår vite vid försening enligt ovan endast om skriftligt orderkännande med angiven leveranstidpunkt föreligger.

23.
Köparen förlorar sin rätt till vite om han inte framställt skriftligt krav härom utan dröjsmål, dock senast inom 30 dagar efter att leveransen skulle ha ägt rum.

24.
Vid försening med mottagandet av varan skall köparen erlägga betalning som om varan ifråga hade levererats vid ursprungligen avtalad leveranstidpunkt och ersätta säljaren för därigenom uppkomna kostnader.

25.
Utöver vad som ovan sagts har part inte rätt till ersättning för skada vid försening i annat fall än vid hävning enligt punkt 29.

26.
Part får häva köpet avseende en vara som inte har avlämnats eller mottagits i rätt tid om förseningen är av väsentlig betydelse för honom och motparten insett eller borde ha insett detta.

27.
Avser förseningen en vara som skall tillverkas eller skaffas särskilt för köparen efter dennes anvisningar eller önskemål, och kan säljaren inte utan väsentlig förlust tillgodogöra sig varan på annat sätt, får köparen häva köpet endast om han dessutom får försenad vara levererad från annan än säljaren före den nya leveranstidpunkt som denne avisering enligt punkt 19.

Underläter säljaren att avisera förseningen eller fullgörs inte leveransen inom den tid som angetts vid aviseringen får köparen dock häva köpet enligt vad som sägs i punkt 26.

28.
Om försenad vara står i sådant samband med redan levererad vara, eller vara som skall levereras senare, att det skulle medföra betydande olägenhet för den hävningsberättigade parten att delvis stå kvar vid köpet, får köpet hävas i sin helhet.

29.
Häver part köpet vid försening, har han rätt till ersättning för den skada som uppkommer efter hävningen. Skadeståndet inklusive annan ersättning på grund av försening enligt avtalet skall inte överstiga 20 procent av leveransens värde.

Varje annat krav med anledning av hävningen är uteslutet.

30.
Utnyttjar part ej rätten att häva köpet inom 10 arbetsdagar från mottagandet av skriftlig avisering om försening, skall däri angiven tidpunkt för leverans anses som ny leveranstid.

MOTTAGNINGSKONTROLL

31.
Följesedel skall åtfölja varan.

32.
När varan överlämnas till köparen skall han göra en avstämning mot följesedeln samt kontrollera varan avseende utifrån synliga fel och kvittera emottagandet av varan på fraktförarens leveranssedel.

Om köparen inte kan närvara vid mottagandet avlämnas godset endast om köparen beordrat detta vid beställningen. Köparen godtar då att fraktföraren kvitterar godset avseende kollianttal och utifrån synliga fel.

Uteblir köparen utan sådan överenskommelse returneras godset till säljaren och levereras därefter sedan nytt leveransdatum överenskommits. Härvid debiteras tillkommande fraktkostnad.

33.
Då varan avemballas eller i annat fall innan varan monteras skall mottagningskontrollen fullgöras med efter varans art anpassad omsorg.

REKLAMATION

34.
Köparen får inte åberopa att varan är felaktig om han inte inom nedan angivna tidsfrister lämnar säljaren meddelande om felet (reklamationen).

35.
Fel, som märkts eller borde ha märkts när varan överlämnades till köparen, skall reklameras inom en vecka därefter och innan varan monteras. Om felet kan antas ha uppkommit under transporten och varan kvitteras på särskild fraktsedel, skall felet dessutom omedelbart anmälas till fraktföraren och antecknas i fraktdokumentet.

I annat fall skall fel reklameras utan dröjsmål efter det att felet märkts eller borde ha märkts eller annars kommit till köparens kännedom genom reklamation från annan. Vid reklamation p g a ansvar enligt punkt 36 skall reklamation ske senast två månader efter utgången av ansvarstiden enligt denna punkt.

Reklamation skall göras eller bekräftas skriftligen och innehålla uppgift om felets art och omfattning.

SÄLJARENS ANSVAR FÖR FEL

36.
Säljaren ansvarar för fel i vara som framträder inom två år från varans avlämnande till köparen. Ansvarstiden för utbytt vara eller reservdel skall inte överstiga ansvarstiden för ursprunglig vara.. Säljaren ansvarar inte för fel som beror på normal förslitning eller försämring.

För varor som skall användas vid entreprenad, där konsument inte är beställare, och för vilka köparen, d v s entreprenören, avtalat om garantitider om fem år eller

mer, ansvarar säljaren för fel i vara under fem år från varans avlämnande till köparen, om inte annan längre tid har avtalats mellan säljare och köpare.

Avtalet om fem års garanti eller mer, skall för att kunna göras gällande mot säljaren, kunna uppvisas av köparen samtidigt med reklamation enligt punkt 35.

Ansvarstiden vid sådana entreprenader är dock två år för:

- Inredningsdetaljer såsom badrumsmöbler och duschanordningar
- Värme pumpar
- Verktyg
- I skriftligt ordererkännande angiven viss elektronisk styrprodukt.

37.
Säljaren är inte ansvarig enligt punkten 36 ovan för sådana fel som beror på olyckshändelse, felaktig montering eller installation, felaktig skötsel , vanvård, onormalt brukande eller annat som kan hänföras till köparen.

38.
Säljarens ansvarsåtagande enligt punkterna 36 och 40 är villkorat av:

- att köparen erhållit fabrikantens drifts- och skötselinstruktioner eller att de efter skriftlig hänvisning till internet, gjorts tillgängliga för köparen,
- att de överlämnats till nyttjaren utan dröjsmål,
- att nyttjaren sedan följt instruktionerna samt att detta i tillämpliga fall dokumenterats genom förda journaler.

39.
Säljaren skall utan dröjsmål avhjälpa fel genom att i eget val reparera fel i varan eller utbyta felaktig vara. Säljarens avhjälpningsåtagande omfattar dessutom att svara för transporter av felaktig eller utbytt vara. Underläter säljaren att avhjälpa fel eller företa omleverans har köparen efter skriftligt meddelande till säljaren rätt till prisavdrag.

40.
För fel i varan som framträder efter den i punkten 36 angivna tiden ansvarar säljaren endast om felet är väsentligt och visas ha sin grund i vårdslöshet på säljarens sida. För angivna ansvar gäller i lag föreskriven allmän preskriptionstid (10 år) från den dag varan avlämnats eller, efter särskild skriftlig överenskommelse, från den dag entreprenaden blivit godkänd.

41.
Ansvarar säljaren för fel i varan är han även skyldig i den utsträckning som följer av hans ansvarsförsäkring enligt punkt 1 ersätta skada, som uppkommer genom felet.

För skada till följd av avbrott eller störning i industriell produktion eller annan kommersiell verksamhet utgår ersättning endast om skadan visas ha sin grund i grov vårdslöshet på säljarens sida.

Säljaren är inte ersättningsskyldig enligt denna punkt, om han kan visa att det förelegat ett sådant hinder att avlämna felfri vara som avses i punkt 58 och säljaren meddelar köparen detta enligt vad som anges i punkt 59.

Köparen skall vid skada genast anmäla till säljaren:

- hur skadan visat sig
- tidpunkten när skadan upptäckts samt

- lämna, om möjligt, uppgift om skadeorsaken och dokumentation om denna.

Anmälningsplikt föreligger redan när det finns skälig misstanke om att skada kan ha uppkommit.

42.

Om säljaren underläter att utan dröjsmål avhjälpa fel och påta sig därmed sammanhängande kostnader har köparen rätt att själv avhjälpa felet under förutsättning att säljaren dessförinnan haft möjlighet att besiktiga varan och överenskommit med köparen om sätt och kostnader för avhjälppandet. Om köparen avhjälper felet utan sådan överenskommelse utgår ingen ersättning. I brådkande fall har köparen dock rätt att själv avhjälpa felet och få ersättning för därmed sammanhängande skäliga kostnader under förutsättning att han förfar med omdöme och inom tre arbetsdagar till säljaren rapporterar åtgärdens omfattning.

43.

Om installatör utkräver ansvar för fel i vara och därmed sammanhängande kostnader av grossist är fabrikant skyldig att medverka vid reglering av detta ansvar.

44.

För begränsning av avhjälppandekostnader på ytter VA-ledningar skall köparen före igenfyllning av rörgrav täthetsprova ledningarna enligt gällande normer och fabrikantens anvisningar.

45.

Om avhjälppandet eller omleverans inte sker inom skälig tid efter reklamationen, får köparen häva köpet såvitt gäller felaktig vara och vara som har samband därmed, om felet är av väsentlig betydelse för köparen och säljaren insett eller bort inse detta.

46.

Säljarens ansvar är begränsat till vad ovan angivits. Köparen kan ej göra gällande andra påföljder än som ovan angivits och har därutöver ej rätt till ersättning för skada på annan egendom än den försålda varan i vidare mån än som anges i punkten 41 ovan.

BEFARAT AVTALS BROTT

47.

Uppkommer efter köpet skälig anledning anta att part inte kommer att fullgöra en väsentlig del av avtalet, får motparten för sin del inställa fullgörelsen och hålla inne sin prestation samt kräva att godtagbar säkerhet ställs för avtalets rätta fullgörande. Om säkerhet inte ställs utan dröjsmål, får part som krävt säkerhet häva köpet såvitt avser den del som inte fullgjorts.

48.

Part får häva köpet utan att först kräva säkerhet, om motparten försätts i konkurs eller annars till följd av obestånd inte kan förväntas fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet.

49.

Häver köparen i fråga om delleverans, får han samtidigt häva i fråga om tidigare eller senare leveranser om han på grund av sammanhanget mellan dem skulle ha betydande olägenhet av att stå fast vid köpet beträffande dessa leveranser.

PRIS

50.

Köparen skall utöver avtalat pris utge mervärdeskatt och miljöavgifter enligt lag. Om inte annat skriftligen avtalats gäller leveransdagens pris.

BETALNING OCH PRESKRIPTION

51.

Säljaren skall till köparen översända faktura senast fyra månader efter slutleverans eller om detta ger säljaren längre tid för fakturering, fyra månader efter den dag då köparens entreprenad avlämnats. Har så ej skett har säljaren ej rätt till betalning för senare översänd faktura.

52.

Avser säljarens fordran belopp som ingår i köparens kontraktssumma eller mervärdeskatt avseende dennes entreprenad, är preskriptionstiden 22 månader räknat från entreprenadens godkännande.

53.

Om säljaren kan visa att han inte kände till eller borde känna till sin fordran, räknas preskriptionstiden från den tidpunkt då han först bort ha sådan vetskaps. Preskriptionstiden skall dock aldrig vara längre än tio år räknat från den dag varan avlämnats.

54.

Erläggs inte betalning i rätt tid har säljaren rätt till dröjsmålsränta från förfallolagen med den räntesats som gäller enligt räntelagen om inte annan räntesats avtalats.

55.

Har köparen krav mot säljaren på grund av köpet, får köparen hålla inne så mycket av betalningen som motsvarar kravet. Köparen är skyldig att utan dröjsmål skriftligt redovisa grunden för sitt innehållande.

56.

Ostridigt belopp skall betalas av köparen enligt gällande betalningsvillkor.

57.

Betalning innebär inte godkännande av varan.

BEFRIELSEGRUNDER

58.

Part har rätt till förlängning av leveranstiden om köpets fullbordande försvaras till följd av omständighet på motpartens sida eller till följd av omständigheter utanför partens kontroll såsom arbetskonflikt, krig, myndighetsbeslut, omfattande driftstörningar har parten eller underleverantör eller annat av parten icke vållat förhållande, som han inte bort räkna med och vars följer han inte rimligen kunnat undanröja.

59.

För rätt till förlängning av leveranstiden krävs att part utan oskäligt dröjsmål skriftligen underrättar motparten om att befrieselsergrundande omständighet inträffat.

60.

Kan köpet inte fullbordas inom skälig tid till följd av omständigheter enligt punkten 58 ovan, får part häva köpet till den del dess fullgörande hindras.

61.

Vid hävning enligt punkten 60 ovan får ytterligare påföldjda göras gällande i förhållande till motparten endast om denne orsakat förseningen.

PRODUKTSÄKERHET

62.

Säljaren ansvarar i förhållande till köparen för kostnader till följd av åläggande som köparen meddelas enligt produktsäkerhetslagen, 2004:451, om åläggandet har sin grund i egenskaper hos varan som köpet omfattar.

TVIST

63.

Twister i anledning av köpet skall avgöras genom skiljedom enligt lagen om skiljemän, (1999:116), och med tillämpning av svensk nationell rätt. Skiljeförfarandet skall äga rum i Sverige. Om det omtvistade beloppet inte överstiger 10 prisbasbelopp skall tvisten dock, om parterna inte överenskommit om annat, avgöras vid allmän domstol.

Gäller fr.o.m. 2009-01-01

Antagna i maj 2007 av

Sveriges Byggindustrier • Dykentreprenörerna • Elektriska Installatörsorganisationen EIO • Glasbranschföreningen • Golvbranschen, GBR • Håltagningsentreprenörerna • Isoleringsfirmornas Förening • Isoleringssentreprenörerna • Kylentreprenörernas Förening • Mekaniska Verkstädernas Riksförbund • Målaremästarna • Plattsättningens Entreprenörers Riksförbund • Plåtslageriernas Riksförbund • Pälentreprenörföreningen • Riv- och saneringsentreprenörerna • Sveriges Murnings- och Putsentreprenörförening • Svensk Ventilation • Sveriges Låssmedsmästares Riksförbund • Trä- och Möbelindustriförbundet • Undertaksföreningen • VVS-Installatörerna

AB 04

1. AB-U 07 är avsedda att användas vid utförande underentreprenader, dvs. då hela eller en väsentlig del av projekteringen åvilar beställaren eller dennes uppdragsgivare.

AB-U 07 avser förhållandet mellan underentreprenör och dennes uppdragsgivare (normalt en generalentreprenör). Beteckningarna "entreprenaden", "entreprenören" och "beställaren" avser därför underentreprenaden, underentreprenören respektive underentreprenörens uppdragsgivare.

För entreprenaden gäller "Allmänna Bestämmelser för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader AB 04" med nedanstående ändringar och tillägg. En *ändring* innebär att angiven bestämmelse (eller del därv) i AB 04 ersätts med bestämmelse nedan. Ett *tillägg* innebär att bestämmelse i AB 04 kompletteras med bestämmelse nedan. Det förutsätts därför att parterna tagit del av AB 04.

Omfattning

AB 04 kapitel 1.

2. Med ändring av AB 04 kapitel 1 § 3 första stycket föreskrivs:

Vid motstridiga uppgifter i kontraktshandlingarna gäller de i följande ordning, om inte omständigheterna uppenbarligen föranleder annat:

- 1 kontrakt
- 2 Ändringar i AB 04 eller AB-U 07 upptagna i sammanställning i administrativa föreskrifter
- 3 AB-U 07
- 4 AB 04
- 5 beställningserkännande
- 6 beställning
- 7 anbud
- 8 särskilda ersättnings- och mätningsbestämmelser
- 9 å-prislista eller prissatt mängdförteckning
- 10 kompletterande föreskrifter för entreprenaden, lämnade före anbuds avgivande
- 11 administrativa föreskrifter
- 12 ej prissatt mängdförteckning
- 13 beskrivningar
- 14 ritningar
- 15 övriga handlingar.

3. Med tillägg till AB 04 kapitel 1 § 7 föreskrivs:

Entreprenören är skyldig att före kontraktsarbetenas påbörjande skaffa sig erforderlig kännedom om vilka förhållanden som då kommer att råda inom det område som berörs av entreprenaden. Härigenom inskränks inte beställarens ansvar enligt AB 04 kapitel 1 § 6.

Organisation

AB 04 kapitel 3.

4. Med tillägg till AB 04 kapitel 3 § 1 föreskrivs:

Part skall skriftligen underrätta motparten om vem som utsetts till ombud och om eventuella inskränkningar i ombudets behörighet.

Om ombud inte utsetts får entreprenören och beställaren utgå från att beställarens chef på arbetsplatsen respektive entreprenörens arbetsledare på arbetsplatsen äger behörighet att på huvudmannens vägnar träffa avtal och ge bindande anvisningar rörande entreprenadens utförande, dock ej i fråga om ATA-arbete av uppenbarligen större ekonomisk betydelse.

5. Alla personer som befinner sig på arbetsplatsen skall bär namnbricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare samt ha giltig legitimation tillgänglig, t.ex. i form av körkort eller ID-kort.

Kommentar till punkt 5

Syftet med regeln är att det skall vara lätt att identifiera personer på arbetsplatsen. Inget hindrar att uppgift om en persons namn och arbetsgivare framgår på annat sätt än genom namnbricka, t.ex. genom märkning på kläder.

Tider

AB 04 kapitel 4.

6. Med tillägg till AB 04 kapitel 4 § 7 föreskrivs:
Garantitiden för entreprenörens entreprenadarbetsprestation skall inte i något fall vara längre än den som vid upphandlingen överenskomits mellan beställaren och dennes uppdragsgivare.

Ansvar och avhjälpare

AB 04 kapitel 5.

7. Med ändring av AB 04 kapitel 5 § 3 första stycket första meningens föreskrivs:
Om inte annat överenskomits skall entreprenören utge vite med 1 % av kontraktssumman, dock lägst 5 000 kr, för varje påbörjad vecka varmed han överskrider kontraktstiden eller den ändrade tid för färdigställandet som skall gälla enligt AB 04 kapitel 4 § 2 eller 3.
8. Om inte annat överenskomits skall entreprenören vidare utge vite vid varje påtalat tillfälle som någon av hans anställda eller anställda hos underentreprenörer eller leverantörer som anlitats av entreprenören bryter mot vad som föreskrivs i punkt 5. Vite utgår med 500 kr per person och dag.

Avsyning

9. När entreprenören har färdigställt entreprenaden har han rätt att påkalla *slutavsyning* vad gäller förekomsten av synliga skador på entreprenaden.

Efter slutavsyningen är entreprenören fri från ansvar för synlig skada som uppkommit efter slutavsyningen, om entreprenören gör sannolikt att skadan inte beror på honom.

När entreprenören har färdigställt större avgränsbar del av entreprenaden, exempelvis huskropp eller våningsplan, som löper särskild risk att komma till skada, har han rätt att påkalla *delavsyning* vad gäller förekomsten av synliga skador.

Efter delavsyningen är entreprenören fri från ansvar för synlig skada som uppkommit efter delavsyningen, om entreprenören gör sannolikt att skadan beror på beställaren eller orsakats av sidoentreprenör eller annan av beställaren anlitad person.

Avsyning inskränker inte entreprenörens ansvar för skada som beror på fel i entreprenaden eller entreprenörens avtalsenliga ansvar i övrigt för entreprenaden.

Beställaren skall verkställa avsyning utan dröjsmål efter påkallande. Skriftlig rapport över avsyning skall tillställas entreprenören. Av rapporten skall framgå om några skador finns på entreprenaden. Entrepreneören skall ges möjlighet att närvara vid avsyning.

Underläter beställaren att fullgöra sina skyldigheter enligt denna punkt åvilar det honom att visa att vid slutbesiktning konstaterad skada orsakats av entreprenören.

Även slutbesiktning som fullföljts/ej avbrutits utan att beställarens entreprenad blivit godkänd skall gälla som slutavsyning.

Ekonomi

AB 04 kapitel 6.

10. Med ändring av AB 04 kapitel 6 § 8 föreskrivs:
Skyldigheten att redovisa och betala mervärdesskatt på entreprenadsumman regleras i mervärdesskattelagen.

Part som felaktigt fakturerat mervärdesskatt skall utställa en kreditfaktura på hela fakturabeloppet och utställa ny faktura i enlighet med reglerna för omvänd skattskyldighet.

Part som felaktigt erhållit betalning för mervärdesskatt är skyldig att återbetalा mervärdesskattbeloppet.

Part som i faktura felaktigt ej upptagit mervärdesskatt skall utställa en kreditfaktura på fakturabeloppet och utställa ny faktura på det ursprungliga fakturabeloppet jämte därpå beloppte mervärdesskatt.

Kommentar till punkt 10

Från och med den 1 juli 2007 tillämpas mellan byggföretag s.k. omvänd skattskyldighet vid omsättning av byggtjänster. Om dessa regler är tillämpliga skall förvärvaren/beställaren av byggtjänsten redovisa mervärdesskatten till staten och entreprenören inte ta ut mervärdesskatt vid faktureringen. I fakturan skall förvärvarens registreringsnummer till

mervärdesskatt anges och uppgift lämnas om att omvänt skattskyldighet för byggjänster skall tillämpas.

11. Med ändring av AB 04 kapitel 6 § 19 föreskrivs att preskriptionstiderna i första stycket istället skall vara fyra (4) månader och att preskriptionstiderna i andra stycket istället skall vara 22 månader. Entreprenören har därutöver rätt till betalning i den mån beställaren har rätt till betalning av sin uppdragsgivare.
 12. Med ändring av AB 04 kapitel 6 § 20 första stycket föreskrivs att den däri angivna preskriptionstiden skall vara åtta (8) månader.
 13. Med ändring av AB 04 kapitel 6 § 21 tredje stycket föreskrivs:
Den säkerhet beställaren ställer skall, om inte annat föreskrivits i övriga kontraktshandlingar, gälla för ett belopp om 10 % av kontraktssumman, dock skall denna säkerhet kontinuerligt begränsas till ett belopp motsvarande vid varje tillfälle obetald del av kontraktssumman.
- Besiktning**
AB 04 kapitel 7.
14. Med ändring av AB 04 kapitel 7 § 2 första stycket föreskrivs:
Slutbesiktning verkställs, om inte parterna avtalat om annat, vid utgången av kontraktstiden för beställarens kontraktsarbeten eller, om beställarens entreprenad färdigställs senare, utan dröjsmål efter det att beställarens entreprenad anmälts vara färdigställd, genom motsvarande besiktning av beställarens entreprenad. Beställaren skall i förfrågningsunderlaget ange när slutbesiktning beräknas kunna ske.
 15. Med ändring av AB 04 kapitel 7 § 2 fjärde stycket föreskrivs:
Part har rätt att påkalla slutbesiktning enligt förfatningen om beställarens uppdragsgivare tar eller begär att få ta delen i bruk. Garantitiden för del som godkänns vid sådan besiktning löper från godkännandet av delen intill utgången av garantitiden för den sist godkända delen i entreprenaden.
 16. Med tillägg till AB 04 kapitel 7 §§ 3 och 5 föreskrivs att garanti- och efterbesiktning av entreprenaden verkställs genom motsvarande besiktning av beställarens entreprenad.
 17. Med ändring av AB 04 kapitel 7 § 6 andra stycket föreskrivs:
Överbesiktning skall påkallas skriftligen:
Av entreprenören: inom två (2) veckor efter det att han har fått del av besiktningssutlåtandet.
Av beställaren: inom fyra (4) veckor efter det att han har fått del av besiktningssutlåtandet.
 18. Med tillägg till AB 04 kapitel 7 § 10 föreskrivs att entreprenören skall kallas till besiktning av egen entreprenad och till besiktning hörande sammanträden.
 19. Med tillägg till AB 04 kapitel 7 § 11 föreskrivs:
Beställaren har utöver vad som anges i kapitel 7 § 11 rätt att göra gällande fel som beställarens uppdragsgivare påtalat i rätt tid enligt nämnda paragraf. För att kunna göra sådant fel gällande måste beställaren dock påtala felet inom två (2) månader från det att han mottagit krav från sin uppdragsgivare.
 20. Med tillägg till AB 04 kapitel 7 § 12 föreskrivs:
Fråga om godkännande av entreprenaden följer godkännande av beställarens entreprenad.
Godkänns beställarens entreprenad senare än vad entreprenören, vid avtalets slutande, har skälig anledning att räkna med har entreprenören rätt till skälig ersättning för genom förseningen orsakad skada om förseningen beror på omständigheter som anges i AB 04 kapitel 4 § 3 p. 1.
Har slutbesiktning verkställts utan att beställarens entreprenad blivit godkänd är entreprenören – om entreprenaden är felfri eller om det i endast begränsad omfattning förekommer fel av mindre betydelse – berättigad att slutfakturera entreprenaden. Om beställaren inte godtar sådan slutfakturering skall han skriftligen redovisa skälen härför.
 21. Med tillägg till AB 04 kapitel 7 § 13 föreskrivs att utlätande över besiktning, såvitt avser entreprenaden, skall översändas till entreprenören och att det av utlätandet eller annan handling skall framgå huruvida beställarens entreprenad – och därmed entreprenaden – blivit godkänd eller ej.
 22. Med ändring av kapitel 7 § 15 sjunde stycket föreskrivs att entreprenören inte är skyldig att tillhandahålla handräckning.
- Hävning**
AB 04 kapitel 8.
23. Med tillägg till AB 04 kapitel 8 § 1 föreskrivs:
Beställaren får häva kontraktet såvitt avser återstående arbeten, om entreprenören inte fullgör de betalningsskyldigheter avseende skatter, sociala avgifter och övriga betalningsålligganden som enligt lag eller kollektivavtal åvilar arbetsgivaren.
Väljer beställaren att avbryta arbetena vid sin uppdragsgivarens kontraktsbrott istället för att häva kontraktet har beställaren rätt att beordra entreprenören att avbryta sina arbeten under motsvarande tid, dock sammanlagt längst en (1) månad. För avbrottstiden har entreprenören rätt till ersättning endast om arbetena återupptagits efter avbrottet.
 24. Med tillägg till AB 04 kapitel 8 § 3 första stycket andra meningen föreskrivs att entreprenören är skyldig att skriftligen underrätta beställaren i så god tid att denne i rätt tid kan uppfylla sina skyldigheter enligt AB 04 kapitel 8 § 3. Underläter entreprenören att i rätt tid lämna sådan underrättelse har beställaren rätt att häva kontraktet.
 25. Beställaren får häva kontraktet såvitt avser återstående arbeten, om beställaren avtalsenligt hävt kontraktet med sin uppdragsgivare.
Vid sådan hävning gäller beträffande entreprenörens rätt till ersättning vad som anges i AB 04 kapitel 8 § 5. Entrepreneören har därvid även rätt till ersättning för skada i den mån beställaren har möjlighet att erhålla motsvarande ersättning från sin uppdragsgivare.
- Allmänna hjälpmödel och arbeten**
- Om inte annat föreskrivs i övriga kontraktshandlingar beträffande allmänna hjälpmödel och allmänna arbeten gäller följande.
26. Entrepreneören äger rätt att använda anlagd körbar väg och plan i den mån detta inte hindrar annans arbete. Underhåll av sådan väg och plan tillhandahålls.
Entreprenören tillhandahålls körbar tillfällig väg till bod samt underhåll av vägen.
Entreprenören tillhandahålls efter anfordran annan erforderlig väg och plan mot skälig ersättning.
 27. Arbete får inte utan betryggande skyddsåtgärd bedrivas under väder som kan orsaka skada.
Entreprenören skall tillse att av honom upplagd vara eller uppställt hjälpmödel inte hindrar tillträde till eller döljer avstängnings- och inspekionsanordning, brandpost, brandskåp, brunn, elcentral, mätpunkt o.d.
 - 28.a Entreprenören tillhandahålls städning av sådan personalbod, toalett och stämpelursbod som han tillhandahålls.
 - 28.b Entreprenören städar kontor, verkstads- och förrådsbod som han använder.
 - 28.c Entreprenören tillhandahålls allmän renhållning.
Entreprenören tillhandahålls uppsamlingsställe för avfall invid byggnad och vid verkstadsbod samt bortforsling av avfall.
Entreprenören svarar dock för omhändertagande och bortforsling av eget farligt avfall.
Entreprenören rengör eget arbetsställe och renhåller efter eget arbete. Vid rengöring och renhållning används anvisade uppsamlingsställen för avfall.
 - 28.d Entreprenören tillhandahålls inom arbetsområdet snöröjning och halkbekämpning av körbar väg och plan snarast efter snöfall.
Entreprenören tillhandahålls på anvisat ställe handredskap och medel för halkbekämpning för snöröjning och halkbekämpning.
Entreprenören tillhandahålls bortforsling av snö om så erfordras.
Entreprenören snöröjer och halkbekämpar eget arbetsställe, upplagsplats för egna varor samt, om erforderligt, gångväg till eget arbetsställe.

Vid utarbetandet av AB-U 07 föreslog Sveriges Byggindustrier att vissa konsekvenser för generalentreprenören på grund av reglerna om omvänt skattskyldighet skulle beaktas i AB-U 07. Eftersom Sveriges Byggindustrier inte fick gehör för detta, har föreningen declarerat att den anser att skäliga villkor i enskilda avtal som beaktar dessa konsekvenser inte står i strid med överenskommelsen om AB-U 07.

Allmänna bestämmelser för köp av varor i yrkesmässig byggverksamhet

ABM 07

Dessa bestämmelser har utarbetats av Föreningen Byggandets Kontraktskommitté (BKK) och Byggmaterial-industrierna, nämligen Betongvaruindustrin, Industrins Byggmaterialgrupp – IB, Plast- och Kemiföretagen, Skogsindustrierna, TMF – Trä- och Möbelindustriförbundet, Swedisol, Svensk Planglasförening, Svensk Ventilation, Svenska Fabriksbetongföreningen – SFF och Sveriges Bergmaterialindustri. Dessutom har Sveriges Bygg- och Järnhandlareförbund (SBJF) deltagit i förhandlingarna.

Inledande bestämmelser

- I ABM 07 har genom s.k. täckbestämmelser lämnats öppet för parterna att avtala om en annan reglering än den som framgår av ABM 07. Dessa markeras med formuleringen "om inte annat avtalats" eller motsvarande.

Vid tillämpningen av ABM 07 gäller följande begreppsbestämmningar:

Köpesumma: pris exklusiv mervärdesskatt för samtliga varor som enligt avtalet skall levereras till ett projekt eller till ett leveransställe.

Skriftligen: information som kan läsas och lagras. Exempel på överföringssätt av sådan information är post, fax och e-post.

- Om inte annat stadgas nedan eller i övrigt avtalats mellan parterna, gäller köplagen.
- Avviker säljarens anbud från köparens förfrågan, skall detta tydligt anges i anbuden. I annat fall gäller vad som föreskrivs i förfrågan, om inte omständigheterna uppenbarligen föranleder annat.
- Om inte annat angets är anbudsgivaren bunden av sitt anbud under en månad från anbudsavgivande.
- Utöver eventuellt skydd enligt immaterialrättslig lagstiftning eller lagen om skydd för företagshemligheter gäller att en handling med förslag och idéer, som ställs till förfogande av den som infordrar eller avger anbud, inte får användas av den andre utan förslagsställarens medgivande, annat än i förhållanden mellan anbuds-givaren och anbudsinfordon.

Om anbudsinfordon i det med upphandlingen avsedda objektet utnyttjar sådan handling från anbudsgivare vars anbud inte antagits och vars medgivande inte inhämtats och detta medför ekonomisk fördel för anbudsinfordon skall anbudsinfordon betala skälig ekonomisk ersättning till anbudsgivaren.

- Om inget annat avtalats skall säljaren senast i samband med leverans tillhan-dahålla montage-, drift-, skötsel- och underhållsinstruktioner på svenska, i den omfattning som är lämpligt med hänsyn till varans art.
- Part ansvarar för att författningsföljder följs i den utsträckning de berör partens åta-gande.

- Alla personer som befinner sig på eller levererar till en byggarbetsplats är skyldiga att bär namnbricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare samt ha giltig legitimation tillgänglig, t.ex. i form av körkort eller ID-kort.

Om inte annat överenskoms skall säljaren utge vite vid varje påtalat tillfälle som någon av hans anställda eller anställda hos transportörer som anlitats av säl-jaren bryter mot vad som föreskrivs i föregående stycke. Vite utgår med 500 SEK per person och dag.

Kommentar

Syftet med regeln är att det skall vara lätt att identifiera personer på arbetsplatsen. Inget hindrar att uppgift om en persons namn och arbetsgi-vare framgår på annat sätt än genom namnbricka, t.ex. genom märkning på kläder.

Transport och mottagande

- Säljaren skall i god tid före leverans lämna köparen uppgifter av betydelse för transport och mottagande av varan.

Då säljaren ombesörjer transport skall köparen utan dröjsmål underrätta säljaren om transporten inte kan genomföras på det sätt som säljaren angett. Under-läter köparen detta ansvarar han för att tillfartsvägar i anslutning till arbetsplatsen samt förhållanden inom denna medger leverans på av säljaren angivet sätt. I övrigt åligger det säljaren att skaffa sig erforderlig kännedom om förhållanden av betydelse för transportens genomförande.

Kommentar

ABM 07 innehåller inte några leveransvillkor. Exempel på olika leverans-villkor som parter kan välja bland finns i "Leveransklausuler för Bygg-branschen" och "INCOTERMS".

Rätt till tidsförlängning

- Part har rätt till förlängning av leveranstiden om köpets fullgörande hindras till följd av omständighet på motpartens sida eller till följd av omständighet utanför partens kontroll eller annat av parten icke vällat förhållande, som han inte borträkna med

och vars följd han inte rimligen kunnat undanröja. För rätt till sådan förlängning krävs att part utan dröjsmål underrättar motparten om hindret.

Ansvar vid försening

- Part skall utan dröjsmål underrätta motparten om förhållande som parten insett eller bort inse skulle medföra försening och därvid ange när avlämnande eller mottagande kan ske.
- Om inte annat avtalats skriftligen skall säljaren för varje påbörjad vecka varmed han överskrider avtalad tidpunkt för varans avlämnande utge vite med 2 % av köpesumman eller av den del av köpesumman som belöper på avtalad och försenad delleverans. I annat fall, exempelvis vid avrop mot årsavtal eller ramavtal, skall vitet beräknas på den del av köpesumman som belöper på avropad och försenad leverans.
Förseningsvite enligt denna punkt skall utgå med minst 2 000 SEK per påbörjad vecka. Säljaren är dock inte skyldig att utge vite för mer än tio påbörjade förseningsveckor.
För det fall säljaren endast kan leverera viss del av avtalad leverans i rätt tid, är hela leveransen att betrakta som försenad till dess avtalad del levererats. Om säl-jaren i ett sådant fall skriftligen underrättat köparen om bristen i antal och köparen före avtalad leveranstidpunkt skriftligen accepterat att mottaga det reducerade antalet, är säljaren – under förutsättning att det reducerade antalet levereras i rätt tid – endast skyldig att utge vite beräknat på den del av köpesumman som belöper på det återstående antalet.
- Vid försening med mottagande av varan skall köparen ersätta den skada som därigenom uppkommer för säljaren. Sådan ersättning skall utgå med högst 20 % av köpesumman eller av den del av köpesumman som belöper på avtalad och försenad delleverans. Vid avrop mot årsavtal, ramavtal eller liknande, skall maxi-mobeloppen beräknas på den del av köpesumman som belöper på avropat och försenat mottagande. Ersättning enligt denna punkt skall dock alltid utgå med lägst 2 000 SEK per förseningstillfälle.
- Utöver vad som föreskrivs i punkterna 12 och 13 har part inte rätt till ersättning för skada vid försening i annat fall än vid hävning enligt nedan.
- Part får häva köpet avseende en vara som inte har avlämnats eller mottagits i rätt tid om förseningen är av väsentlig betydelse för honom och motparten insett eller borde ha insett detta.
Avser förseningen en vara som skall tillverkas eller skaffas särskilt för köparen efter dennes anvisningar eller önskemål och kan säljaren inte utan väsentlig förlust tillgodogöra sig varan på annat sätt, får köparen häva köpet endast om hans syfte med köpet är väsentligen förfelat genom förseningen eller om annan säljare förbundit sig att leverera en likadan vara före den nya leveranstidpunkten som säljaren avisering enligt punkt 11. Underläter säljaren att avisera förseningen eller fullgörs inte leveransen inom den tid som angets vid aviseringen, får köparen dock häva köpet enligt vad som angets i första stycket.
Överskrids den maximala förseningstiden enligt punkt 12, äger köparen rätt att häva köpet.
Kan köpet inte fullgöras inom rimlig tid till följd av omständigheter enligt punkt 10 får part häva köpet till den del dess fullgörande hindras. Vid sådan hävning får ytterligare påföljd endast göras gällande då det är fråga om omständighet på motpartens sida som denne vällat.
- Om försenad vara står i sådant samband med redan levererad vara, eller vara som skall levereras senare, att det skulle medföra betydande olägenhet för den hävningsberättigade parten att delvis stå kvar vid köpet, får köpet hävas i sin helhet.
- Häver part köpet vid försening, har han rätt till ersättning för den skada som upp-kommer efter hävningen. Skadeståndet inklusive ersättning enligt punkt 12 eller 13 skall sammanlagt inte överstiga köpesumman.

Mottagningskontroll

- Följesedel skall åtfölja varan.
När varan överlämnas till köparen skall han göra en avstämning mot följesedel samt kontrollera varan avseende utifrån synliga fel.
Då varan avemballeras eller i annat fall innan varan monteras skall mottagningskontrollen fullföljas med efter köpets och varans art anpassad omsorg.

Har varan levererats till en entreprenad för vilken slutbesiktning eller annat avlämnande skall ske, skall köparen efter avemballering och före montage kontrollera varan beträffande då synliga skador och uppenbara fel. Kontrollen fullföljs därefter genom slutbesiktning eller vid annat godkännande av köparens entreprenad.

Reklamation

19. Köparen får inte åberopa att varan är felaktig om han inte inom nedan angivna tidsfrister skriftligen lämnar säljaren meddelande om felet (reklamation).

Fel, som märkts eller borde ha märkts när varan överlämnades till köparen, skall reklameras inom en vecka därefter och innan varan monteras. Om felet kan antas ha uppkommit under transport och varan kvitteras på särskild fraktsedel, skall felet dessutom omedelbart anmälas till fraktföraren.

I annat fall skall fel reklameras inom skälig tid efter det att felet märkts eller borde ha märkts eller annars kommit till köparens kännedom genom reklamation från annan.

Kommentar

Med "reklamation från annan" avses bland annat den reklamation som köparens beställare framställer, vanligtvis genom besiktning av entreprenaden. Besiktningssanmärkningar som enligt köparens mening beror på fel i varan skall han reklamera till säljaren utan dröjsmål.

Säljarens ansvar för fel

20. Om inget annat avtalats gäller följande.

Ansvarstiden är tio år räknat från varans avlämnande och den inleds med en garantitid om fem år. Om varan är avsedd för en entreprenad som skall slutbesiktas eller avlämnas på annat sätt räknas ansvarstiden och garantitiden från den dag då entreprenaden är godkänd. Ansvarstiden respektive garantitiden för en vara som levereras till en entreprenad löper dock ut senast elva respektive sex år efter varans avlämnande.

Säljaren ansvarar för fel som framträder och anmäls under ansvarstiden. För fel som framträder efter utgången av garantitiden, ansvarar säljaren dock endast om felet är väsentligt och visas ha sin grund i vårdslöshet på säljarens sida.

Garantiansvaret innebär en skyldighet för säljaren att avhjälpa fel som framträder under garantitiden. Säljaren ansvarar dock inte för sådant som beror på felaktig montering eller installation, bristande underhåll, felaktig skötsel, vanvård, onormalt brukande eller annat som kan härföras till köparen. Köparen är skyldig att följa och dokumentera avtalade underhålls- och skötselätgärder. Om säljaren under garantitiden har uppfattningen att han inte ansvarar för påtalat fel åligger det honom att visa att varan är kontraktserlig eller göra sannolikt att det påtalade felet beror på något på köparens sida.

Kommentar

Leveranser till en entreprenad ligger tidsmässigt före entreprenadens godkännande. Regleringen i ABM 07 utgår från att denna tidsperiod inte överstiger ett år. En sådan begränsning av leverantörens ansvar har tidigare saknats i ABM.

21. Efter reklamation skall säljaren utan dröjsmål och utan kostnad för köparen, avhjälpa fel eller företa omleverans. Om säljaren utan närmare utredning kan visa att fel inte föreligger, äger han rätt till skälig ersättning för nedlagda kostnader.

22. Underläter säljaren att utan dröjsmål avhjälpa fel eller företa omleverans, har köparen efter meddelande till säljaren rätt till ersättning för skäliga kostnader för att själv avhjälpa felet eller rätt till prisavdrag som svarar mot felet.

23. Om avhjälpane eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamationen, får köparen häva köpet sävt gäller felaktig vara, om felet är av väsentlig betydelse för köparen och säljaren insett eller borde ha insett detta. Häver köparen beträffande en felaktig vara, får han samtidigt häva köpet avseende tidigare eller senare leveranser, om han på grund av sammanhanget mellan dem skulle ha betydande olägenhet av att stå fast vid köpet beträffande dessa leveranser.

24. Ansvarar säljaren för fel i varan, är han även skyldig ersätta skada, som uppkommer genom felet.

Säljarens ersättningsskyldighet enligt denna punkt är begränsad till 15 % av köpesumman, eller till det högre belopp som omfattas av säljarens ansvarsförsäkring jämte förekommende självrisk. Denna begränsning gäller inte kostnader för lokalisering av felet, kostnader för åtkomst och montering av reparerad eller utbytt vara samt kostnader som uppkommit genom reparationen eller utbytet.

För skada till följd av avbrott eller störning i industriell produktion eller i annan kommersiell verksamhet utgår ersättning endast om skadan visas ha sin grund i grov vårdslöshet på säljarens sida.

Säljaren är inte ersättningsskyldig enligt denna punkt, om han kan visa att det förelegat ett sådant hinder att avlämna felfri vara som avses i punkt 10 och säljaren meddelat köparen detta enligt vad som anges i samma punkt.

Ansvar för omhändertagen vara o dyl

25. Part ansvarar för skada, som på grund av underlåten eller bristfällig vård från hans sida uppkommer på material, vara eller hjälpmittel som motparten tillhandahåller honom, om han inte kan visa att skadan uppkommit utan hans vällande.

Försäkring

26. Om annat inte föreskrivits i övriga avtalshandlingar beträffande säljarens försäkring, gäller följande.

Säljaren skall under garantitiden inklusive tiden efter varans avlämnande ha sedvanlig ansvarsförsäkring som omfattar skador till följd av fel i varan. Försäkringsbeloppet skall vara lägst tvåhundra prisbasbelopp och självrisken får vara högst tre prisbasbelopp.

Säljaren skall på köparens begäran tillställa köparen bevis om att avtalad försäkring finns. Om säljaren underläter detta, får köparen på säljarens bekostnad själv teckna försäkring.

Vid skada åligger det säljaren att utnyttja avtalad försäkring.

Befarad avtalsbrott

27. Visar det sig efter köpet att en parts handlingssätt eller ekonomiska förhållanden är sådana, att det finns starka skäl att anta att han inte kommer att uppfylla en väsentlig del av sina förpliktelser, får motparten för sin del inställa fullgörelsen och hålla inne sin prestation samt kräva att godtagbar säkerhet ställs för avtalets rätta fullgörande. Den som har inställt sin fullgörelse eller hindrat att varan lämnas ut skall fortsätta fullgörelsen, om motparten ställer godtagbar säkerhet för sin fullgörelse. Om säkerhet inte ställs utan dröjsmål, får part som krävt säkerhet häva köpet sävt avser den del som inte fullgjorts.

Part får häva köpet utan att först kräva säkerhet, om motparten försätts i konkurs eller annars till följd av obestånd inte kan förväntas fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet.

Häver köparen i fråga om en delleverans, får han samtidigt häva i fråga om tidigare eller senare leveranser om han på grund av sammanhanget mellan dem skulle ha betydande olägenhet att stå fast vid köpet beträffande dessa leveranser.

Pris

28. Fast pris utan index skall ändras med hänsyn till dels kostnadsändring på grund av myndighets åtgärd, dels kostnadsändring som är förorsakad av krig eller annat krisförhållande med liknande effekt och som avser förmödenhet eller tjänst som är nödvändig för varan, dels kostnadsändring som beror på onormala prisförändringar avseende material som ingår i varan. Ändring av det avtalade priset skall dock ske endast om kostnadsändringen varit oförutsebar och väsentligt påverkar hela kostnaden för varan.

Betalning och preskription

29. För säljarens fordringar gäller en preskriptionstid om tre månader räknat från avlämnandet. För säljarens fordringar till den del de avser den ursprungligen avtalade köpesumman eller mervärdesskatt gäller dock en preskriptionstid om 21 månader räknat från avlämnandet. Om varan är avsedd för en entreprenad räknas preskriptionstiderna från den dag entreprenaden är godkänd. Säljaren har dock rätt till betalning i den mån köparen har rätt till betalning av sin beställning.

Om säljaren kan visa att han inte kände till eller borde känna till sin fordran, räknas preskriptionstiden om tre månader från den tidpunkt då han först bort ha sådan vetskaps. Preskriptionstiden skall dock aldrig vara längre än två år räknat från entreprenadens godkännande.

Efter preskriptionsavbrott gäller en ny preskriptionstid om två år.

30. Faktura skall betalas inom 30 dagar efter mottagandet. Betalning innebär inte godkännande av varan.

Har köparen ett berättigat krav mot säljaren på grund av köpet, får köparen hålla inne så mycket av betalningen som motsvarar kravet.

31. Erläggs inte betalning i rätt tid, skall dröjsmälsränta utgå i enlighet med räntelagen. På belopp som köparen innehållit med stöd av punkt 30 räknas dröjsmälsränta från den dag betalning rättiligen skall ha erlagts.

Avbeställning

32. Köparen har rätt att avbeställa icke levererad vara. Vid avbeställning skall köparen ersätta säljarens kostnader för avbeställd vara jämte skälig ersättning för utebliven vinst, om säljaren inte kan få ersättning härför genom försäljning till annan eller på annat sätt.

Produktsäkerhet

33. Säljaren ansvarar i förhållande till köparen för kostnader till följd av åläggande som köparen meddelas enligt produktsäkerhetslagen om åläggandet har sin grund i egenskaper hos varan som köpet omfattar.

Tvist

34. Om inte parterna kommit överens om annat gäller följande. Twist på grund av avtalet skall avgöras i Sverige med tillämpning av svensk nationell rätt. Om det omtvistade beloppet inte uppenbart överstiger 150 prisbasbelopp, exklusiva mervärdesskatt skall twisten avgöras av allmän domstol. I annat fall skall twist avgöras genom skiljedom enligt lagen om skiljeförarande. Med prisbasbelopp avses prisbasbeloppet vid tidpunkten för väckande av talan.

Kommentar

Parterna bör komma överens om att twist skall prövas på annat sätt, såsom genom förenklad tvistlösning enligt AB 04 kap 10 § 1 eller medling enligt reglerna för Stockholms Handelskammars Medlingsinstitut.

Allmänna bestämmelser för underentreprenader på totalentreprenad

ABT-U 07

Antagna i maj 2007 av

Sveriges Byggindustrier • BergsprängningsEntreprenörernas Förening • Dykentrepreneörerna • Elektriska Installatörsorganisationen EIO • Glasbranschföreningen • Golvbranschen, GBR • Håltagningsentreprenörerna • Isoleringsfirmornas Förening • Isoleringsentreprenörerna • Kylentrepreneörernas Förening • Mekaniska Verkstädernas Riksförbund • Målaremöstarna • Plattsättnings Entreprenörers Riksförbning • Plåtslageriernas Riksförbund • Pålentrepreneörens förening • Riv- och saneringsentreprenörerna • Sveriges Murnings- och Putsentreprenörförening • Svensk Ventilation • Sveriges Låssmedsmästares Riksförbund • Trä- och Möbelindustriförbundet • Undertaksföreningen • VVS-Installatörerna

ABT 06

1. ABT-U 07 är avsedda att användas för underentreprenader på totalentreprenad, dvs. då såväl hela eller en väsentlig del av projekteringen som själva utförandet av underentreprenaden åligger underentreprenören.

ABT-U 07 avser förhållandet mellan underentreprenör och dennes uppdragsgivare (normalt en totalentreprenör). Beteckningarna "entreprenaden", "entreprenören" och "beställaren" avser därför underentreprenaden, underentreprenören respektive underentreprenörens uppdragsgivare.

För entreprenaden gäller "Allmänna Bestämmelser för totalentreprenader avseende byggnads-, anläggnings- och installationsarbete ABT 06" med nedanstående ändringar och tillägg. En ändring innebär att angiven bestämmelse (eller del därav) i ABT 06 ersätts med bestämmelse nedan. Ett tillägg innebär att bestämmelse i ABT 06 kompletteras med bestämmelse nedan. Det förutsätts därför att parterna tagit del av ABT 06.

Omfattning

ABT 06 kapitel 1.

2. Med ändring av ABT 06 kapitel 1 § 3 första stycket föreskrivs:
Vid motstridiga uppgifter i kontraktshandlingarna gäller de i följande ordning:
 - 1 kontrakt
 - 2 Ändringar i ABT 06 eller ABT-U 07 upptagna i sammanställning i administrativa föreskrifter
 - 3 ABT-U 07
 - 4 ABT 06
 - 5 beställningserkännande
 - 6 beställning
 - 7 anbudshandlingar
 - 8 förfrågningsunderlaget
 - 9 övriga handlingar.

3. Med tillägg till ABT 06 kapitel 1 § 7 föreskrivs:

Entreprenören är skyldig att före kontraktsarbetenas påbörjande skaffa sig erforderlig kännedom om vilka förhållanden som då kommer att råda inom det område som berörs av entreprenaden. Härigenom inskränks inte beställarens ansvar enligt ABT 06 kapitel 1 § 6.

Organisation

ABT 06 kapitel 3.

4. Med tillägg till ABT 06 kapitel 3 § 1 föreskrivs:

Part skall skriftligen underrätta motparten om vem som utsetts till ombud och om eventuella inskränkningar i ombudets behörighet.

Om ombud inte utsetts får entreprenören och beställaren utgå från att beställarens chef på arbetsplatsen respektive entreprenörens arbetsledare på arbetsplatsen äger behörighet att på huvudmannens vägnar träffa avtal och ge bindande anvisningar rörande entreprenadens utförande, dock ej i fråga om ATA-arbete av uppenbarligare större ekonomisk betydelse.

5. Alla personer som befinner sig på arbetsplatsen skall bära namnbricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare samt ha giltig legitimation tillgänglig, t.ex. i form av körkort eller ID-kort.

Kommentar till punkt 5

Systet med regeln är att det skall vara lätt att identifiera personer på arbetsplatsen. Inget hindrar att uppgift om en persons namn och arbetsgivare framgår på annat sätt än genom namnbricka, t.ex. genom märkning på kläder.

Tider

ABT 06 kapitel 4.

6. Med tillägg till ABT 06 kapitel 4 § 7 föreskrivs:

Garantitid skall inte i något fall vara längre än den som vid upphandlingen överenskomits mellan beställaren och dennes uppdragsgivare.

Ansvar och avhjälpare

ABT 06 kapitel 5.

7. Med ändring av ABT 06 kapitel 5 § 3 första stycket första meningens föreskrivs:
Om inte annat överenskomits skall entreprenören utge vite med 1 % av kontraktssumman, dock lägst 5 000 kr, för varje påbörjad vecka varmed han överskrider kontraktstiden eller den ändrade tid för färdigställandet som skall gälla enligt ABT 06 kapitel 4 § 2 eller 3.
8. Om inte annat överenskomits skall entreprenören vidare utge vite vid varje påtalat tillfälle som någon av hans anställda eller anställda hos underentreprenörer eller leverantörer som anlitats av entreprenören bryter mot vad som föreskrivs i punkt 5. Vite utgår med 500 kr per person och dag.

Avsyning

9. När entreprenören har färdigställt entreprenaden har han rätt att påkalla *slutavsyning* vad gäller förekomsten av synliga skador på entreprenaden.
Efter slutavsyningen är entreprenören fri från ansvar för synlig skada som uppkommit efter slutavsyningen, om entreprenören gör sannolikt att skadan inte beror på honom.

När entreprenören har färdigställt större avgränsbar del av entreprenaden, exempelvis huskropp eller våningsplan, som löper särskild risk att komma till skada, har han rätt att påkalla *delavsyning* vad gäller förekomsten av synliga skador.

Efter delavsyningen är entreprenören fri från ansvar för synlig skada som uppkommit efter delavsyningen, om entreprenören gör sannolikt att skadan beror på beställaren eller orsakats av sidoentreprenör eller annan av beställaren anlitad person.

Avsyning inskränker inte entreprenörens ansvar för skada som beror på fel i entreprenaden eller entreprenörens avtalsenliga ansvar i övrigt för entreprenaden.

Beställaren skall verkställa avsyning utan dröjsmål efter påkallande. Skriftlig rapport över avsyning skall tillställas entreprenören. Av rapporten skall framgå om några skador finns på entreprenaden. Entrepreören skall ges möjlighet att närvara vid avsyning.

Underläter beställaren att fullgöra sina skyldigheter enligt denna punkt åväilar det honom att visa att vid slutbesiktning konstaterad skada orsakats av entreprenören.

Även slutbesiktning som fullföljs/ej avbrutits utan att beställarens entreprenad blivit godkänd skall gälla som slutavsyning.

Ekonomi

ABT 06 kapitel 6.

10. Med ändring av ABT 06 kapitel 6 § 8 föreskrivs:
Skyldigheten att redovisa och betala mervärdesskatt på entreprenadsumman regleras i mervärdesskatelagen.
Part som felaktigt fakturerat mervärdesskatt skall utställa en kreditfaktura på hela fakturabeloppet och utställa ny faktura i enlighet med reglerna för omvänd skattskyldighet.
Part som felaktigt erhållit betalning för mervärdesskatt är skyldig att återbetalा mervärdesskatbeloppet.
Part som i faktura felaktigt ej upptagit mervärdesskatt skall utställa en kreditfaktura på fakturabeloppet och utställa ny faktura på det ursprungliga fakturabeloppet jämför därför belöpande mervärdesskatt.

Kommentar till punkt 10

Från och med den 1 juli 2007 tillämpas mellan byggföretag s.k. omvänd skattskyldighet vid omsättning av byggtjänster. Om dessa regler är tillämpliga skall förvärvaren/beställaren av byggtjänsten redovisa mervärdesskatten till staten och entreprenören inte ta ut mervärdesskatt vid faktureringen. I fakturan skall förvärvarens registreringsnummer till mervärdesskatt anges och uppgift lämnas om att omvänd skattskyldighet för byggtjänster skall tillämpas.

11. Med ändring av ABT 06 kapitel 6 § 19 föreskrivs att preskriptionstiderna i första stycket istället skall vara fyra (4) månader och att preskriptionstiderna i andra stycket istället skall vara 22 månader. Entreprenören har därutöver rätt till betalning i den mån beställaren har rätt till betalning av sin uppdragsgivare.

12. Med ändring av ABT 06 kapitel 6 § 20 första stycket föreskrivs att den däri angivna preskriptionstiden skall vara åtta (8) månader.

13. Med ändring av ABT 06 kapitel 6 § 21 tredje stycket föreskrivs:
Den säkerhet beställaren ställer skall, om inte annat föreskrivits i övriga kontraktshandlingar, gälla för ett belopp om 10 % av kontraktssumman, dock skall denna säkerhet kontinuerligt begränsas till ett belopp motsvarande vid varje tillfälle obetald del av kontraktssumman.

Besiktning

ABT 06 kapitel 7.

14. Med ändring av ABT 06 kapitel 7 § 2 första stycket föreskrivs:

Slutbesiktning verkställs, om inte parterna avtalat om annat, vid utgången av kontraktstiden för beställarens kontraktsarbeten eller, om beställarens entreprenad färdigställs senare, utan dröjsmål efter det att beställarens entreprenad anmälts vara färdigställd, genom motsvarande besiktning av beställarens entreprenad. Beställaren skall i förfrågningsunderlaget ange när slutbesiktning beräknas kunna ske.

15. Med ändring av ABT 06 kapitel 7 § 2 sjätte stycket föreskrivs:
Part har rätt att påkalla slutbesiktning av en färdigställd del av entreprenaden, om beställarens uppdragsgivare tar eller begär att få ta delen i bruk. Garantitiden för del som godkänns vid sådan besiktning löper från godkännandet av delen intill utgången av garantitiden för den sist godkända delen i entreprenaden.

16. Med tillägg till ABT 06 kapitel 7 §§ 3 och 5 föreskrivs att garanti- och efterbesiktning av entreprenaden verkställs genom motsvarande besiktning av beställarens entreprenad.

17. Med ändring av ABT 06 kapitel 7 § 6 andra stycket föreskrivs:
Överbesiktning skall påkallas skriftligen:

Av entreprenören: inom två (2) veckor efter det att han har fått del av besiktningsutlåtandet.

Av beställaren: inom fyra (4) veckor efter det att han har fått del av besiktningsutlåtandet.

18. Med tillägg till ABT 06 kapitel 7 § 10 föreskrivs att entreprenören skall kallas till besiktning av egen entreprenad och till besiktning hörande sammanträden.

19. Med tillägg till ABT 06 kapitel 7 § 11 föreskrivs:

Beställaren har utöver vad som anges i kapitel 7 § 11 rätt att göra gällande fel som beställarens uppdragsgivare påtalat i rätt tid enligt nämnda paragraf. För att kunna göra sådant fel gällande måste beställaren dock påtala felet inom två (2) månader från det att han mottagit krav från sin uppdragsgivare.

20. Med tillägg till ABT 06 kapitel 7 § 12 föreskrivs:

Fråga om godkännande av entreprenaden följer godkännande av beställarens entreprenad.

Godkänns beställarens entreprenad senare än vad entreprenören, vid avtalets slutande, haft skälig anledning att räkna med har entreprenören rätt till skälig ersättning för genom förseningen orsakad skada om förseningen beror på omständigheter som anges i ABT 06 kapitel 4 § 3 p. 1.

Har slutbesiktning verkställts utan att beställarens entreprenad blivit godkänd är entreprenören – om entreprenaden är felfri eller om det i endast begränsad omfattning förekommer fel av mindre betydelse – berättigad att slutfakturera entreprenaden. Om beställaren inte godtar sådan slutfakturering skall han skriftligen redovisa skälne härför.

21. Med tillägg till ABT 06 kapitel 7 § 13 föreskrivs att utlåtande över besiktning, såvitt avser entreprenaden, skall översändas till entreprenören och att det av utlåtandet eller annan handling skall framgå huruvida beställarens entreprenad – och därmed entreprenaden – blivit godkänd eller ej.

22. Med ändring av kapitel 7 § 15 sjunde stycket föreskrivs att entreprenören inte är skyldig att tillhandahålla handräckning.

Hävning

ABT 06 kapitel 8.

23. Med tillägg till ABT 06 kapitel 8 § 1 föreskrivs:

Beställaren får häva kontraktet såvitt avser återstående arbeten, om entreprenören inte fullgör de betalningsskyldigheter avseende skatter,

sociala avgifter och övriga betalningsåtgångarna som enligt lag eller kollektivavtal åvilar arbetsgivaren.

Väljer beställaren att avbryta arbetena vid sin uppdragsgivares kontraktsbrott istället för att häva kontraktet har beställaren rätt att beordra entreprenören att avbryta sina arbeten under motsvarande tid, dock sammanlagt längst en (1) månad. För avbrottstiden har entreprenören rätt till ersättning endast om arbetena återupptagits efter avbrottet.

24. Med tillägg till ABT 06 kapitel 8 § 3 första stycket andra meningen föreskrivs att entreprenören är skyldig att skriftligen underrätta beställaren i så god tid att denne i rätt tid kan uppfylla sina skyldigheter enligt ABT 06 kapitel 8 § 3. Underläter entreprenören att i rätt tid lämna sådan underrättelse har beställaren rätt att häva kontraktet.

25. Beställaren får häva kontraktet såvitt avser återstående arbeten, om beställaren avtalsenligt hävt kontraktet med sin uppdragsgivare.

Vid sådan hävning gäller beträffande entreprenörens rätt till ersättning vad som anges i ABT 06 kapitel 8 § 5. Entreprenören har därvid även rätt till ersättning för skada i den mån beställaren har möjlighet att erhålla motsvarande ersättning från sin uppdragsgivare.

Allmänna hjälpmödel och arbeten

Om inte annat föreskrivs i övriga kontraktshandlingar beträffande allmänna hjälpmödel och allmänna arbeten gäller följande.

26. Entreprenören äger rätt att använda anlagd körbar väg och plan i den mån detta inte hindrar annans arbete. Underhåll av sådan väg och plan tillhandahålls.

Entreprenören tillhandahålls körbar tillfällig väg till bod samt underhåll av vägen.

Entreprenören tillhandahålls efter anfordran annan erforderlig väg och plan mot skälig ersättning.

27. Arbete får inte utan betryggande skyddsåtgärd bedrivas under väder som kan orsaka skada.

Entreprenören skall tillse att av honom upplagd vara eller uppställt hjälpmödel inte hindrar tillträde till eller döljer avstängnings- och inspektionsanordning, brandpost, brandskåp, brunn, elcentral, mätpunkt o.d.

28.a Entreprenören tillhandahålls städning av sådan personalbod, toalett och stämpelbod som han tillhandahålls.

28.b Entreprenören städar kontor, verkstads- och förrådsbod som han använder.

28.c Entreprenören tillhandahålls allmän renhållning.

Entreprenören tillhandahålls uppsamlingsställe för avfall invid byggnad och vid verkstadsbod samt bortforsling av avfall. Entreprenören svarar dock för omhändertagande och bortforsling av eget farligt avfall.

Entreprenören rengör eget arbetsställe och renhåller efter eget arbete. Vid rengöring och renhållning används anvisade uppsamlingsställen för avfall.

28.d Entreprenören tillhandahålls inom arbetsområdet snöröjning och halkbekämpning av körbar väg och plan snarast efter snöfall.

Entreprenören tillhandahålls på anvisat ställe handredskap och medel för halkbekämpning för snöröjning och halkbekämpning.

Entreprenören tillhandahålls bortforsling av snö om så erfordras.

Entreprenören snöröjer och halkbekämpar eget arbetsställe, upplagsplats för egna varor samt, om erforderligt, gångväg till eget arbetsställe.

Vid utarbetandet av ABT-U 07 föreslog Sveriges Byggindustrier att vissa konsekvenser för totalentreprenören på grund av reglerna om omvänt skattskyldighet skulle beaktas i ABT-U 07. Eftersom Sveriges Byggindustrier inte fick gehör för detta, har föreningen deklarerat att den anser att skäliga villkor i enskilda avtal som beaktar dessa konsekvenser inte står i strid med överenskommelsen om ABT-U 07.

ALEM 09

Allmänna leveransbestämmelser avseende elektrisk materiel för leverans och användning i Sverige, utarbetade av Elektriska Installatörsorganisationen EIO och Sveriges Elgrossister, SEG.

Leveransbestämmelsen är ej avsedd att tillämpas för leveranser av tjänster, elektriska hushållsapparater, hemelektronik, datorer eller programvaror.

Inledande bestämmelser och definitioner

1. Om inte annat stadgas nedan, eller i övrigt avtalats mellan parterna, gäller köplagen.
2. Prisbasbelopp: Prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring (1962:381).
3. Köpesumma: Angivet pris exklusive mervärdesskatt för varor som enligt det individuella avtalet skall levereras till ett projekt eller till ett leveransställe.
4. Skriftligen: Information som kan läsas och lagras.
5. Säljaren ska på lämpligt sätt, exempelvis via sin hemsida, hålla köparen informerad om leverantörer med avvikande ansvarstider enligt punkt 38.

Anbud

6. Säljarens anbud gäller en månad, om ej annat anges.
7. Avviker säljarens anbud från köparens förfrågan, skall detta tydligt anges i anbuden. I annat fall gäller vad som föreskrivs i förfrågan, om inte omständigheterna uppenbarligen föranleder annat.

Handlingar

8. Ritningar och andra handlingar som part överlämnat förblir dennes egendom. Motparten får endast använda, reproducera eller delge tredje man sådan handling, om det fordras för det med handlingens överlämnande avsedda syftet.
Härutöver kan följa skydd enligt immaterierättslig lagstiftning eller lagen om skydd för företags hemligheter.
9. Alla personer som befinner sig på eller levererar till en byggarbetssplats är skyldiga att bär namnbricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare samt ha giltig legitimation tillgänglig, till exempel i form av körkort eller ID-kort.

Om inte annat överenskommits skall säljaren utge vite vid varje påtalat tillfälle som någon av hans anställda eller anställda hos transportörer som anlitats av säljaren bryter mot vad som föreskrivs i föregående stycke. Vite utgår med 500 SEK per person och dag.

Meddelanden mm

10. Meddelande skall (t ex genom order- eller objektnummer) ange den person eller enhet hos mottagaren som denne uppgett handlägga leveransen.

Författnings mm

11. Varan skall uppfylla de krav som vid leveransen gäller enligt lagar och andra författnings samt de föreskrifter och anvisningar som åberopas i parternas avtal.
Ändras sådan bestämmelse efter säljarens anbud skall avtalet ändras i den mån kostnaderna eller leveranstiden påverkas.

Produktinformation

12. Hänvisas i parternas avtal till katalog eller annan produktinformation, skall varan överensstämma med däri angivna produktdaten. Detsamma gäller om det av omständigheterna i avtalet framgår att parterna avsett, att varan skall motsvara data i produktinformationen.

Produktändringar

13. Säljaren äger, såvida detta ej medför tekniska eller ekonomiska olägenheter för köparen, rätt att leverera varan med efter avtalets ingående företagna produktändringar. Om för köparen sådana olägenheter uppstår, äger köparen häva avtalet såvitt avser ändrad vara samt vara som står i sådant samband med den ändrade varan, att den måste anses utgöra en enhet.

Säljaren är skyldig att ersätta köparen uppkommen skada endast om säljaren vid avtalets ingående insett eller bort inse att ändringen kunde välla sådana olägenheter som ovan sägs.

Ersättningsskyldigheten enligt denna punkt är begränsad till köpesumman.

Prover

14. Prov är att betrakta som typprov, om noggrann överensstämmelse ej avtalats.

Ansvar för konstruktion mm

15. Part ansvarar för uppgifter i tillverkningsunderlag och för konstruktion som han tillhandahållit.
Part ansvarar även för av motparten föreslagen ändring av partens konstruktion, såvida han inte uttryckligen reserverat sig ändringen före tillverkningens igångsättande.
16. Säljaren ansvarar inte för fel, som beror på av köparen tillhandahållen vara, såvida ej säljaren visat oaktsamhet.

Transport och mottagande

17. Om ej annat avtalats, sker leverans med säljarens transportorganisation fritt avtalad bestämmelseplats eller med fristående fraktförare frakt- och emballagefritt köparens närmaste godsstation eller annan överenskommen bestämmelseplats.
Säljaren skall teckna transportförsäkring eller på motsvarande sätt svara för varan.
18. Varan skall alltid vara märkt på mellan parterna avtalat sätt.
19. Omhändertagande av emballage och förpackning sker på köparens bekostnad.
20. Köparen ansvarar för att det finns tillfartsväg från allmän väg till mottagningsplatsen och till inom arbetsplatsen anlagda byggtransportvägar samt att köparens mottagningsförhållanden medger leverans på lämpligt sätt.
21. Om särskild lyftanordning behövs vid avlastningen av varan skall denna tillhandahållas av köparens och på dennes bekostnad om inget annat avtalats. Säljaren skall avisera köparen om och när särskild lyftanordning behövs, utom i sådana fall då det på grund av särskilda skäl står klart, att sådan avisering inte erfordras.
22. Eventuell fraktkostnad skall alltid faktureras köparen och inte uttagas kontant vid leveransen.

Returer

23. Endast sådana returer, vartill säljaren varit vällande, godkännes utan extra kostnad för köparen.
Vid övriga av säljaren godkända returer krediteras köparens fakturabeloppet med ett avdrag som för lagervaror normalt är 20 %.

Vid returer skall köparen lämna uppgift om nummer och datum på säljarens faktura eller följesedel. Säljaren skall utställa retursedel för mottagen eller avhämtad vara.

Leveranstid

24. Leverans skall ske inom avtalad leveranstid. Är sådan ej avtalad i fråga om lagervaror, skall leverans ske utan dröjsmål.

Ansvar vid försening

25. Bedömer part att han kommer att bli försenad med avlämnande eller mottagande av varan skall han omgående underrätta motparten om detta och ange när avlämnande eller mottagande kan ske.
26. Om parterna avtalat om viss dag eller vecka för leverans eller mottagande av varan, skall – om parterna ej avtalat annat – part, för varje påbörjad kalendervecka varmed han överskrider denna tidpunkt, utge vite med 2 % av det avtalade priset för den försenade varan, eller om del av varan är försenad, av priset för denna del.
Vite är begränsat till 10 % av ovan angivna pris, såvida parterna ej uttryckligen överenskommit om annat maximibelopp.
Krav på vite skall framställas inom 30 dagar efter avtalad tidpunkt för leverans eller mottagande av varan. Om så ej sker förfaller rätten till vite.
Försening avseende lagervaror skall meddelas motparten senast tio dagar före leveranstidpunkten. Om så sker skall vite ej utges.
Vitesbelopp underliggande 100 kr utbetalas ej.
27. Blir vid försening ny leveranstidpunkt gällande, skall om part överskrider den nya tidpunkten för leverans eller mottagande av varan vite enligt punkt 26 utges oberoende av vite som skall utges i anledning av den tidigare förseningen.
28. Har part före den avtalade leveranstidpunkten underrättat motparten om försening, äger motparten skriftligen häva avtalet såvitt avser försenad vara, endast om den avisrade förseningen medför väsentlig kostnad för denne.
Avser försening vara som tillverkas eller skaffas särskilt för köparen efter dennes anvisningar eller önskemål, äger köparen dock häva endast om förseningen överstiger tio arbetsdagar och köparen dessutom kan erhålla leverans av försenad vara från annan än säljaren före av denne aviseras tidpunkt för leverans.
29. Om försenad vara står i sådant sammanhang med redan levererad vara, eller vara som skall levereras senare, att det skulle medföra väsentliga kostnader för den hävningsberättigade parten att delvis stå kvar vid köpet, må avtalet hävas i sin helhet.
30. Utnyttjar part ej rätt att häva avtalet inom fem arbetsdagar från mottagandet av avisering av försening, skall däri angiven tidpunkt för leverans anses såsom ny leveranstidpunkt.
31. Häver part vid försening har han rätt till ersättning för den skada som uppkommit efter hävningen. Skadeständet inklusive ersättning enligt punkt 26 och 27 skall sammanlagt inte överstiga köpesumman.
32. Utöver vad ovan stadgas är säljaren fri från ersättningsskyldighet eller annat ansvar i anledning av dröjsmål med leveransen.

Mottagningskontroll och kontroll före montage

33. Om köparen inte kan närvara vid mottagandet avlämnas varan endast om köparen godkänt detta vid beställningen. Köparen godtar då att fraktföraren kvitterar varan avseende kolliantalt och utifrån synliga fel.

Uteblir köparen utan sådan överenskommelse returneras varan till säljaren och levereras därefter sedan nytt leveransdatum överenskommits. Om säljaren kan visa att köparen sökts, debiteras tillkommande kostnader.

34. Följesedel skall åtfölja varan.
35. När varan överlämnas till köparen skall han göra en avstämning mot följesedel samt kontrollera varan avseende utifrån synliga fel.
36. Då varan avemballas, eller i annat fall innan varan monteras, skall mottagningskontrollen fullföljas med efter köpets och varans art anpassad omsorg.

Reklamation vid fel

37. Köparen får inte åberopa att varan är felaktig om han inte inom nedan angivna tidsfrister skriftligen lämnar säljaren meddelande om felet (reklamation).

Fel som märkts eller borde ha märkts när varan överlämnades till köparen skall reklameras inom fem arbetsdagar därefter och innan varan monteras. Om felet kan antas ha uppkommit under transport och varan kvitteras på särskild fraktsedel skall felet dessutom omedelbart anmälas till fraktföraren.

I annat fall skall felet reklameras inom tio arbetsdagar efter det att felet märkts eller borde ha märkts eller annars kommit till köparens kännedom genom reklamation från annan.

Säljarens ansvar för fel

38. Säljaren ansvarar för fel i varan som framträder inom två år från varans avlämmande.

I de fall köparen ansvarar mot sin kund i en entreprenad enligt någon av Byggandets Kontraktskommittés Allmänna Bestämmelser, ansvarar säljaren för fel i varan som framträder inom den tid som köparen är ansvarig mot sin kund med ett tillägg av sex månader, dock maximalt 66 månader från varans avlämnanade. Om säljaren har en kortare ansvarstid än fem år från varans avlämnanade från sin leverantör, gäller dock den kortare ansvarstiden, om säljaren senast vid avtalets ingående skriftligen informerat köparen härom. Ansvarstiden kan dock inte understiga den i första stycket angivna tiden.

39. Säljaren ansvarar inte för sådant som beror på felaktig montering eller installation, bristande underhåll, felaktig skötsel, vanvård, onormalt brukande eller annat som kan hänpöras till köparen.

Säljarens ansvar omfattar heller inte normal förslitning eller försämring.

Köparen är skyldig att följa upp och dokumentera avtalade underhålls- och skötselåtgärder.

40. För fel i varan som framträder efter de i punkt 38 angivna

tiderna ansvarar säljaren endast om felet är väsentligt och visas ha sin grund i vårdslöshet på säljarens sida. För angivna ansvar gäller i lag föreskriven allmän preskriptionstid från den dag varan levererats.

41. Reklamerad vara skall hållas tillgänglig för säljarens undersökning.
42. Reklamerar köparen och det visar sig inte föreligga ett fel som säljaren ansvarar för, och om köparen borde ha insett detta, har säljaren rätt till skälig ersättning för nedlagda kostnader.
43. Säljaren skall utan oskäligt dröjsmål efter reklamation, utan kostnad för köparen, avhjälpa felet eller företa omleverans.
44. Underläter säljaren att utan oskäligt dröjsmål avhjälpa fel eller företa omleverans, har köparen efter skriftligt meddelande till säljaren rätt till ersättning för skäliga kostnader för att själv avhjälpa felet eller rätt till prisavdrag som motsvarar felet.

Om felet uppträder i eller berör en anläggning som med hänsyn till köparens kompetens är av komplicerad natur, åligger det köparen att, innan han själv söker lokalisera eller avhjälpa felet, bereda säljaren skälig möjlighet att göra detta.

Om avhjälpende eller omleverans inte sker inom skälig tid efter reklamationen, får köparen häva köpet såvitt gäller felaktig vara, om felet är av väsentlig betydelse för köparen och säljaren insett eller borde ha insett detta.

Vid hävning har köparen rätt till ersättning för skada han lidit. Ersättningen är begränsad till köpesumman.

45. Häver köparen beträffande en felaktig vara, får han samtidigt häva köpet avseende tidigare eller senare leveranser, om han på grund av sammanhanget mellan dem skulle ha betydande olägenhet av attstå fast vid köpet beträffande dessa leveranser.
46. Om andra stycket i punkt 38 är tillämpligt gäller att säljaren svarar för skäliga kostnader sammanhängande med reparation eller utbyte av felaktig vara nämligen:
 - lokalisering av felet
 - åtkomst och borttagande av felaktig vara
 - installerande av reparerad eller utbytt vara
 - återställande av skada på fastighet eller på annan egendom än den försälda varan, vilken uppstått genom för reparationen eller utbytet nödvändigt ingrepp och som är begränsad till arbetsområdet härför.

Säljarens ersättningsskyldighet enligt denna punkt begränsas till vad som kan ersättas av säljarens särskilda åtkomstförsäkring.

47. Säljaren har inte något ansvar för fel eller skada utöver vad som föreskrivs i punkterna 38-46. Detta gäller varje förlust felet eller skadan kan orsaka som exempelvis produktionsbortfall, utebliven vinst och annan ekonomisk följdförlust.

Denna begränsning gäller dock inte om han gjort sig skyldig till grov vårdslöshet.

48. Säljaren är inte ersättningsskyldig enligt punkterna 38–46, om han kan visa att det förelegat ett sådant hinder att avlämna felfri vara som avses i punkt 61 och säljaren meddelar köparen detta enligt vad som anges i punkt 62.

58. Om säljare kan visa att han inte känt till eller bort känna till sin fordran räknas preskriptionstiden om fyra månader från den tidpunkt då han först bort äga sådan vetskaps.

59. Betalning innebär ej godkännande av varan.

Ansvar för omhändertagen vara o dyl

49. Part ansvarar för skada, som på grund av underläten eller bristfällig vård från hans sida uppkommer på materiel, vara eller hjälpmittel som motparten tillhandhåller honom, om han inte kan visa att skadan uppkommit utan hans vällande.

Avbeställning

60. Köparen har rätt att avbeställa icke levererad vara. Vid avbeställning skall köparen ersätta säljarens kostnader för avbeställd vara, om säljaren inte kan få ersättning härfor genom försäljning till annan eller på annat sätt.

Försäkringar

50. Säljaren skall under tider som anges i punkt 38, ha allmän ansvarsförsäkring som omfattar skador till följd av fel i varan. Försäkringsbeloppet skall vara lägst 200 prisbasbelopp.

Säljaren skall också ha särskild åtkomstförsäkring med ett försäkringsbelopp som inte understiger 200 prisbasbelopp.

Befrielsegrunder

51. Uppkommer skälig anledning att antaga, att part ej kommer att fullgöra honom åvilande leverans- eller betalningsskyldighet, äger motparten rätt att kräva, att godtagbar säkerhet ställs. Sker detta ej utan dröjsmål, äger part som krävt säkerhet skriftligen häva köpet såvitt avser ej levererad vara.

52. Part får häva köpet utan att först kräva säkerhet, om motparten försätts i konkurs eller annars till följd av obestånd inte kan förväntas fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet.

61. Säljaren och köparen äger ej gentemot varandra åberopan underlätenhet att fullgöra avtalet, om dess fullgörande väsentligt försvåras till följd av någon omständighet, såsom arbetskonflikt, krig, myndighets beslut, omfattande driftsstörningar hos parten eller underleverantör eller annat av parten inte vållat förhållande, som väsentligt inverkar på avtalets fullgörande och som parten inte kunnat förutse eller vars menliga inverkan han inte rimligen kunnat undanröja.

62. Part skall omgående skriftligen underrätta motparten om att befrielsegrund föreligger. Eljest äger han ej åberopa denna.

63. Kan avtalet ej fullgöras inom skälig tid, äger vardera parten skriftligen häva avtalet till den del dess fullgörande försvårats av omständighet som ovan nämnts.

Tvist

Återtaganderättsförbehåll

53. Varan förblir säljarens egendom, till dess den blivit fullt betald, i den utsträckning som sådant förbehåll är giltigt enligt tillämplig lag.

64. Om inte parterna kommit överens om annat gäller följande. Tvist på grund av avtalet skall avgöras i Sverige med tillämpning av svensk materiell rätt med undantag för dess regler om lagval. Om det omtvistade beloppet inte uppenbart överstiger 150 prisbasbelopp, exklusive mervärdesskatt skall tvisten avgöras av allmän domstol. I annat fall skall tvisten avgöras genom skiljedom enligt lagen om skiljeförfarande. Med prisbasbelopp avses prisbasbeloppet vid tidpunkten för väckande av talan.

Part äger dock inför allmän domstol väcka talan om utbetalning av ostridiga enligt avtalet förfallna belopp.

Pris mm

54. Köparen skall utöver avtalat pris utge ersättning för därpå belöpande mervärdesskatt.

55. Om ej annat avtalats, gäller det pris om vilket köparen underrättats före den avtalade leveransen.

Betalning och preskription

56. Säljaren skall till köparen översända faktura senast fyra månader efter slutleverans eller om detta ger säljare längre tid för fakturering - fyra månader efter den dag då köparens entreprenad avlämnats. Har så ej skett har säljaren ej rätt till betalning för senare översänd faktura.

57. Avser säljarens fordran belopp som ingår i köparens kontraktssumma eller mervärdesskatt avseende dennes entreprenad inträder ej preskription enligt punkt 56.

ÄNDRINGAR OCH TILLÄGGSARBETEN

Detta formulär är avsett att användas som bilaga till Entreprenadkontrakt (gällande version av ABS) vid uppförande och tillbyggnad av en- eller tvåbostadshus, inklusive fritidshus som en näringsidkare utför åt en konsument. För reparations- och ombyggnadsarbeten bör i stället gällande version av Hantverkarformuläret användas.

Mellan som beställare och
 som entreprenör
 föreligger Entreprenadkontrakt daterat -

1. Beställaren beställer härmed följande ändringar/tilläggsarbeten:

2a. **Fast pris.** Beställaren åtar sig att betala kr inklusive mervärdesskatt för de arbeten som anges under p 1.

eller

2b. **Löpande räkning - om inte annat överenskomits i entreprenadkontraktet gäller följande**

Entreprenörens arbetskostnad debiteras med kr/timme inklusive entreprenörarvode och mervärdesskatt. Om inte annat anges nedan under *Övrigt* debiteras arbetsledning med samma pris.

Kostnader för material, varor, hjälpmaterial, överenskomna underentreprenader och övriga kostnader debiteras med självkostnad med tillägg för entreprenörarvode på självkostnaderna om %. Därutöver tillkommer mervärdesskatt.

3. Ändringar och tilläggsarbeten enligt p 1 debiteras eller krediteras allt eftersom de utförs, om inte annat avtalats.

4. Ändringar och tilläggsarbeten enligt p 1 medför en förlängning av kontraktstiden i Entreprenadkontraktet med arbetsdagar / veckor

5. Övrigt

6. Därutöver gäller vad som föreskrivs i Entreprenadkontraktet, vilket innebär att ABS 18 gäller.

Anbud

Avtalsbekräftelse

Ovanstående anbud accepteras.

Ort och datum

Ort och datum

Beställare

Entreprenör

Beställare

Namnförtydligande

Ändringar och tilläggsarbeten

Den här blanketten kan ni använda när ni vill avtala om ändringar och tilläggsarbeten vid reparations- och ombyggnadsarbeten där beställaren är konsument och hantverkaren är näringsidkare. Vid ny- och tillbyggnad av småhus rekommenderar vi att ni istället använder blanketten "Ändringar och tillägg ABS".

Denna bilaga hör till Hantverkarformuläret som är daterat

1. Parter

Beställare (konsument)

Namn	Namn
------	------

Hantverkare (näringsidkare)

Namn/firma

2. Omfattning

Beskriv tydligt de ändringar och/eller tilläggsarbeten som hantverkaren ska utföra.

3. Hantverkarens avrådanden

Arbete som beställaren vill ha utfört trots att hantverkaren har avrått

.....
.....
.....

forts. bilaga nr.....

Orsak till avrådande

.....

4. Pris

Ändringar och/eller tilläggsarbeten, som anges i punkt 2, debiteras enligt

det pris som anges nedan. Priserna ska anges utan eventuellt ROT-avdrag. Priserna kan anges antingen som fast pris och/eller löpande räkning.

det pris som avtalats i Hantverkarformuläret punkt G.

Ja, arbete ska utföras med ROT-avdrag.

Nej, inget ROT-avdrag ska göras.

Fast pris

Arbete, material och resor..... kr inklusive moms

Arbete och material..... kr inklusive moms

Arbete..... kr inklusive moms

Material..... kr inklusive moms

Löpande räkning

Arbete kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Arbetsledning kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Överenskomna underentreprenader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om %. Moms tillkommer.

Material, varor, hjälpmittel och övriga kostnader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om %. Moms tillkommer.

Ungfärlik prisuppgift

Ungfärlik prisuppgift kr (avser arbete och
material om inget annat anges) inklusive moms.

Resor

Resor debiteras enligt följande

5. Tider

Arbete, enligt punkt 2, ska påbörjas den och ska senast vara klart den

Med anledning av ändringar och/eller tilläggsarbete förlängs
den ursprungliga kontraktstiden med dag/ar förkortas
vecka/or

6. Betalning

Ändringar och tilläggsarbeten, enligt punkt 2, ska betalas mot faktura allt eftersom de utförs om ni inte avtalar om annat.

7. Övriga överenskommelser

Utöver denna bilaga gäller det ni har kommit överens om i Hantverkarformuläret.

Ort och datum

Ort och datum

Firma

Underskrift beställare (konsument)

Underskrift hantverkare (näringsidkare)

Namnförtydigande

Namnförtydigande

Underskrift beställare (konsument)

Namnförtydigande

Allmänna bestämmelser för småhusentreprenader - ABS 18

Dessa allmänna bestämmelser är avsedda att användas för entreprenadavtal vid uppförande eller tillbyggnad av en- eller tvåbostadshus (småhusentreprenader) som en näringsidkare utför åt en konsument. För reparations- och ombyggnadsarbeten bör istället de allmänna bestämmelserna i Hantverkarformuläret 17 användas.

Konsumenttjänstlagen

1-3 §§ konsumenttjänstlagen

1. För entreprenaden gäller konsumenttjänstlagen (1985:716) och vad som föreskrivs nedan i dessa bestämmelser. För att underlätta jämförelser mellan dessa bestämmelser och konsumenttjänstlagens tvingande bestämmelser görs hänvisningar till lagens rubriker och paragrafer. Dessutom återges några paragrafer i konsumenttjänstlagen (i gråmarkerade rutor).

Begreppsbestämningar

Beställare: motsvarar konsument i konsumenttjänstlagen.

Entreprenör: motsvarar näringsidkare i konsumenttjänstlagen.

Entreprenad: kontraktsarbeten med ändringar och tilläggsarbeten enligt 8 § konsumenttjänstlagen samt punkt 9 och 10 i dessa bestämmelser.

Kontraktsarbete: arbeten som enligt kontraktshandlingarna ingår i entreprenörens åtagande (motsvarar tjänst, arbete och uppdrag i konsumenttjänstlagen).

Uppdraget m.m.

Utförande och material

4-7 och 51 §§ konsumenttjänstlagen.

2. För riktigheten av uppgifter, material, undersökningsmaterial, konstruktioner och utsättning svarar den part som tillhandahållit dem.
3. Entreprenören förutsätts före avgivandet av anbud ha skaffat sig den kännedom om arbetsområdet och andra förhållanden av betydelse som kan erhållas genom besök på platsen. Härigenom inskränks inte konsumentens ansvar enligt punkt 2 i dessa bestämmelser.
Entreprenörens undersökningsplikt enligt föregående stycke omfattar inte uppgifter som endast kan erhållas genom demontering, förstörande åtgärder eller markundersökningar.

Entreprenören förutsätts överta arbetsområdet i det skick det hade vid tiden för avgivande av anbuden. Om arbete inom arbetsområdet ska utföras före entreprenadens påbörjande, förutsätts arbetsområdet övertaget i det skick det kunnat antas befina sig i efter ifrågavarande arbetes utförande.

4. Om det vid tidpunkten för anbudets avgivande saknas uppgift om visst förhållande som berör entreprenaden, ska detta förhållande antas vara sådant som med hänsyn till omständigheterna kunnat förutsättas vid en fackmässig bedömning.
5. Oaktat vad som föreskrivs i punkt 2-4 i dessa bestämmelser, är entreprenören skyldig att före kontraktets ingående och inför ändringar eller tilläggsarbete enligt punkt 9 eller 10 i dessa bestämmelser upplysa och i förekommande fall avråda beställaren om sådant förhållande rörande

kontraktsarbetenas, ändringens eller tilläggsarbetets beskaffenhet eller ändamålsenlighet, som entreprenören kände till eller borde ha känt till och som han insåg eller borde ha insett vara av betydelse för beställaren.

6. Omfattningen av kontraktsarbetena, priset eller grunderna för hur priset bestäms, tiden för betalning och tiden för kontraktsarbetenas avslutande bestäms av kontraktshandlingarna.

Behövligt material ingår i kontraktsarbetena, om inte annat får anses avtalat.

51 § Vid småhusentreprenad gäller vad konsumenten påstår har avtalats om

1. arbetets omfattning,
2. priset eller grunderna för hur priset bestäms,
3. tiden för betalning, och
4. tiden för arbetets avslutande,

om inte annat framgår av ett skriftligt avtal eller av omständigheterna i övrigt.

7. Entreprenören är ensam behörig att leda entreprenadens utförande.

Beställaren får besöka arbetsplatsen under förutsättning att han underrättar arbetsledningen och följer dess direktiv.

Beställaren utövar den kontroll över entreprenaden som han anser lämplig. Sådan kontroll medför inte någon inskränkning i entreprenörens kontraktserliga ansvar. Vid kontroll ska i möjlig utsträckning undvikas att hinder uppkommer för entreprenadens utförande.

Om beställaren utsett en kontrollant äger denne vidta de åtgärder som kontrollens utövande kräver. Andra åtgärder äger han vidta endast om han bemynthigats därtill.

Kontrollanten äger för kontrollens utövande fritt tillträde till arbetsområdet. Han äger även i detta syfte utan ersättning använda entreprenörens på arbetsområdet befintliga instrument och för kontroll avsedda anordningar och verktyg samt därvid erhålla behövlig handräckning. För sådan handräckning utgår ersättning till entreprenören.

Entreprenören ska under entreprenadtiden utföra och dokumentera åtaganden enligt upprättad kvalitetsplan och miljöplan. Beställaren har rätt att ta del av dokumentationen.

8. Parterna ska hålla varandra underrättade om förhållanden som part insett eller bort inse kan vara av betydelse för entreprenaden. Om en part underläter att underrätta om ett sådant förhållande, ska han ersätta därigenom uppkommen skada.

Ändringar och tilläggsarbeten

8 § konsumenttjänstlagen

9. Innan andra ändringar och tilläggsarbeten än sådan som regleras i 8 § konsumenttjänstlagen påbörjas bör parterna skriftligen avtala om omfattningen av

ändringen eller tilläggsarbetet, priset eller grunderna för hur priset bestäms, tiden för betalning och tiden för arbetets avslutande alternativt dess påverkan på kontraktstiden. I annat fall gäller i dessa delar vad beställaren påstår har avtalats, om inte annat framgår av omständigheterna i övrigt.

10. Med arbeten enligt punkt 9 i dessa bestämmelser eller 8 § konsumenttjänstlagen likställs arbete som föranleds av

att uppgifter som beställaren svarar för enligt punkt 2 i dessa bestämmelser inte är riktiga,
att arbetsområdet eller andra förhållanden av betydelse avviker från vad som ska förutsättas enligt punkt 3 i dessa bestämmelser, eller
att förhållande som avses i punkt 4 i dessa bestämmelser inte är sådant som det ska förutsättas vara.

Vid bedömning av om sådant arbete ska likställas med ändringar och tilläggsarbete, ska entreprenörens skyldigheter enligt punkt 5 i dessa bestämmelser beaktas.

Entreprenören ska underrätta beställaren och begära dennes anvisningar innan arbete enligt denna punkt utförs. Utförs sådant arbete utan underrättelse är entreprenören inte berättigad till ersättning utöver kontraktssumman, om inte sådan påföld skulle vara oskälig.

11. Om entreprenören på grund av förfatningsändring blir skyldig att utföra arbeten utöver vad han rimligen borde ha förutsatt, ska reglering av kontraktssumman ske.

Fel

Vad som avses med fel

9-15 och 58-60 §§ konsumenttjänstlagen

58 § Om slutbesiktning görs enligt 53 §, gäller följande i stället för 12 §.

Bedömningen av om småhusentreprenaden är felaktig skall göras med hänsyn till förhållandena vid den tidpunkt då entreprenaden godkändes vid slutbesiktning.

Vid tillämpningen av 39 § skall vad som där sägs om händelse som har inträffat före den tidpunkt som avses i 12 § i stället tillämpas på händelse som har inträffat före den tidpunkt då entreprenaden godkändes vid slutbesiktning.

59 § Oavsett vad som föreskrivs i 12 § första stycket och 58 § andra stycket skall småhusentreprenaden alltid anses felaktig om ett förhållande som avses i 9, 10 eller 11 § visar sig inom två år efter det att entreprenaden godkändes vid slutbesiktning eller, om slutbesiktning inte har gjorts, inom två år efter det att arbetena avslutades. Detta gäller dock inte om näringssidkaren gör sannolikt att förhållandet beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse eller på vanvård, onormalt brukande eller något liknande förhållande på konsumentens sida.

60 § Sedan en småhusentreprenad har godkänts vid en slutbesiktning enligt 53 §, får konsumenten endast åberopa fel som har antecknats i besiktningssutlåtandet.

Trots första stycket får konsumenten åberopa fel som 1. konsumenten har påtalat vid slutbesiktningen men som besiktningsmannen inte har ansett utgöra fel, 2. besiktningsmannen varken har märkt eller borde ha märkt vid slutbesiktningen, eller 3. har påtalats av konsumenten för näringssidkaren inom sex månader från slutbesiktningen.

12. Om varor som ingår i entreprenaden omfattas av särskilda garantiåtaganden, svarar garantigivaren för dessa efter det att entreprenörens ansvar enligt 59 § konsumenttjänstlagen upphört.

Påföljder vid fel

16 och 19-23 §§ konsumenttjänstlagen

Reklamation

17-18 och 61 §§ konsumenttjänstlagen

61 § Av 17 § framgår att en konsument som vill åberopa att tjänsten är felaktig skall underrätta näringssidkaren om detta (reklamation).

Vid en småhusentreprenad gäller att reklamation inte behöver göras i fråga om fel som

1. har antecknats i ett besiktningssutlåtande enligt 56 §, eller
2. har påtalats av konsumenten enligt 60 § 3.
Om det vid småhusentreprenad har gjorts en slutbesiktning enligt 53 §, får reklamation enligt 17 § första stycket inte göras senare än tio år efter det att småhusentreprenaden har godkänts enligt 56 § andra stycket, såvida inte annat följer av garanti eller liknande utfästelse.

Avhjälpare

20 § konsumenttjänstlagen

13. Avhjälpare ska ske snarast från det att besiktningssutlåtandet tillställts entreprenören och i vart fall inom två månader om inte särskilda omständigheter föreligger att förlänga tiden.

14. Fel som inte i väsentlig grad påverkar entreprenadens bestånd, utseende eller möjlighet att använda den på ett ändamålsenligt sätt är entreprenören inte skyldig att avhjälpa, om detta skulle vara oskäligt med hänsyn till avhjälparekostnader och andra omständigheter.

Vid tillämpning av föregående stycke är beställaren berättigad till avdrag på entreprenadsumman med belopp motsvarande skillnaden mellan värdet på entreprenaden i kontraktensligt respektive felaktigt skick. Beloppet ska dock inte understiga den besparing entreprenören gjort genom det felaktiga utförandet.

15. Beställaren ska lämna entreprenören tillträde till fastigheten för besiktning, intrimning, justering, avhjälpare av fel eller åtgärdande av skada samt om så erfordras, ombesörja att eventuella hinder såsom väggdekorationer, bokhyllor, möbler etc., flyttas, så att erforderligt arbetsområde erhålls.

Entreprenören ska i samband med åtgärder enligt första stycket samråda med beställaren för att i skälig utsträckning undvika att olägenhet uppkommer för beställaren.

Entreprenören svarar inte för finstädning efter åtgärder enligt första stycket.

Prisavdrag och hävning

21-23 §§ konsumenttjänstlagen.

Entreprenörens dröjsmål Entreprenörens rätt till tidsförlängning

16. Kontraktsarbetena ska vara färdigställda och tillgängliga för slutbesiktning vid kontraktstidens utgång.

Kontraktstiden ska förlängas eller avkortas i den utsträckning ändringar och tilläggsarbeten enligt 8 § konsumenttjänstlagen eller punkt 9 och 10 i dessa bestämmelser föranleder ökad eller minskad tidsåtgång.

Om någon tid för färdigställande inte har avtalats, ska entreprenaden vara färdigställd inom den tid som är skälig med hänsyn till särskilt vad som är normalt för en entreprenad av samma art och omfattning.

Intrimning, justering eller provning som ingår i entreprenaden ska vara fullgjord inom entreprenadtiden om inte lämplig årstid eller entreprenadens ibruktagande bör avväktas.

17. Entreprenören äger rätt till erforderlig förlängning av kontraktstiden, om han hindras att färdigställa kontraktsarbetena inom kontraktstiden på grund av omständigheter utanför hans kontroll som han inte skälig kunde förväntas ha räknat med vid avtalets ingående samt att han inte heller skälig kunde ha undvikit eller övervunnit dess menliga inverkan.

18. Part ska utan dröjsmål underrätta motparten om förhållande som parten insett eller borde ha insett skulle medföra försening.

Om part underläter att lämna sådan underrättelse, får han inte åberopa förhållandet annat än om motparten insett eller borde ha insett detsamma.

Vad som avses med dröjsmål

24 § konsumenttjänstlagen

19. Dröjsmål på entreprenörens sida föreligger om han överskrider kontraktstiden eller den ändrade tid för färdigställande som ska gälla enligt punkt 16 eller 17 i dessa bestämmelser.

Dröjsmål på entreprenörens sida föreligger också, om han inte iakttar en överenskommen tid för påbörjande av kontraktsarbetena eller för ett arbete framskridande, under förutsättning att entreprenören inte har rätt till tidsförlängning enligt punkt 16 eller 17 i dessa bestämmelser.

Påföljder vid dröjsmål m.m.

25-30 §§ konsumenttjänstlagen

Entreprenörens skadeståndsskyldighet

31-35 §§ konsumenttjänstlagen

20. Entreprenörens ersättningsskyldighet enligt 31 § (skadestånd på grund av fel eller dröjsmål) och 32 § (skadeståndsskyldighet i övrigt) konsumenttjänstlagen omfattar inte ideell skada eller förlust i näringsverksamhet.

Priset m.m.

36-37 §§ konsumenttjänstlagen

21. Priset för kontraktsarbetena - kontraktssumman - eller grunderna för hur priset beräknas ska anges i kontraktet. Kontraktssumman ska regleras med hänsyn till ändringar och tilläggsarbeten enligt punkt 9 eller 10 i dessa bestämmelser. Ändringar och tilläggsarbeten ska, om inte annat överenskomits debiteras eller krediteras allt eftersom de utförs. Har priset för sådana arbeten inte bestämts, ska beställaren betala eller krediteras vad som är skäligt med hänsyn till arbetenas art, omfattning och utförande, gängse pris eller beräkningssätt för motsvarande arbeten vid avtalstillfället samt omständigheterna i övrigt.

22. Oavsett ersättningsform, dvs. fast pris eller löpande räkning, får kontraktssumman, med justering för tillägg och avdrag, regleras med hänsyn till följande:
1. Ändring av mervärdesskatten
2. Ändring av sådana statliga och kommunala avgifter som entreprenören ska betala
3. Ändrat utförande på grund av myndighetsbeslut eller åtgärd.

Pristillägg

38 § konsumenttjänstlagen

23. Vid hinder enligt punkt 17 i dessa bestämmelser regleras entreprenörens rätt till ersättning för därigenom orsakad kostnad i 38 § 2 p. eller 45 § konsumenttjänstlagen.

Betalning efter olyckshändelse

39 § konsumenttjänstlagen

Specificerad räkning

40 § konsumenttjänstlagen

Tid för betalning

41 och 52 §§ konsumenttjänstlagen

52 § 2 st. Om det enligt 53 § skall göras en slutbesiktning, har konsumenten, trots 41 § första stycket, rätt att hålla inne tio procent av det avtalade priset till dess småhusentreprenaden har godkänts enligt 56 § andra stycket.

Avbeställning

42-44 §§ konsumenttjänstlagen

Konsumentens dröjsmål

45-50 §§ konsumenttjänstlagen

Besiktning m.m.

24. Part får under entreprenadtiden påkalla *förbesiktning* av arbete som är svårätkomligt för besiktning efter färdigställandet, som tas i bruk före färdigställandet eller då övrigt särskilda skäl föreligger.

Part får efter entreprenadtidens utgång påkalla särskild besiktning avseende fel enligt 9 § konsumenttjänstlagen, som framträtt efter slutbesiktningen eller som påtalats av beställaren i enlighet med 60 § 3 konsumenttjänstlagen.

Part äger påkalla *etterbesiktning* för konstaterande av om fel avhjälpts.

Inför utgången av den tid som anges i 59 § konsumenttjänstlagen får part vidare påkalla § 59-besiktning för konstaterande av om fel enligt 9 § konsumenttjänstlagen framträtt under perioden.

Besiktning enligt denna punkt ska göras utan dröjsmål efter påkallandet. Efterbesiktning görs dock istället utan dröjsmål efter avhjälpendet.

Slutbesiktning

53 § konsumenttjänstlagen

25. *Slutbesiktning* ska göras efter det att entreprenaden har avslutats, om inte parterna kommer överens om annat.

Del av entreprenaden kan efter parternas överenskommelse göras till föremål för kompletterande slutbesiktning. Kompletterande slutbesiktning utgör inte hinder för entreprenadens godkännande, om inte annat avtalats.

54 och 56 §§ konsumenttjänstlagen

54 § 3 st. Besiktningsmannen ska så snart som möjligt kalla parterna samt den kontrollansvarige enligt 10 kap. 9 § plan- och bygglagen (2010:900) till slutbesiktningen.

56 § Vid en slutbesiktning enligt 53 § skall besiktningsmannen undersöka om småhusentreprenaden är felaktig enligt 9 §.

Resultatet av slutbesiktningen skall snarast redovisas skriftligen till parterna och innehålla uppgift om de förhållanden som besiktningsmannen anser utgöra fel. Utlåtandet skall också innehålla uppgift om förhållanden som konsumenten anser utgöra fel enligt 9, 10 eller 11 §.

Om småhusentreprenaden inte är felaktig enligt 9 § eller de konstaterade felet är av mindre betydelse, skall besiktningsmannen godkänna entreprenaden. Om småhusentreprenaden inte godkänns och parterna inte bestämmer annat, skall en ny slutbesiktning göras vid ett senare tillfälle. Näringsidkaren skall i god tid underrätta besiktningsmannen om när en ny slutbesiktning kan göras.

Allmän domstol får på talan av konsumenten eller näringssidkaren prova de frågor som besiktningsutlåtandet behandlar.

Överbesiktning

26. Part får påkalla *överbesiktning* av besiktning enligt punkt 24 och 25 i dessa bestämmelser. Genom överbesiktningen prövas de frågor som har föranlett densamma, som fråga om entreprenadens godkännande, förekomsten av fel eller ansvar för fel. Sådant påkallande ska ske inom en månad efter det att part fått besiktningsutlåtande över den besiktning som ska överprövas, om inte särskilda skäl föreligger för att förlänga tiden.

Överbesiktning utförs av en person som parterna gemensamt utser.

Överbesiktning ersätter den besiktning eller den del av besiktning som föranlett påkallandet.

Besiktningsman

55 § konsumenttjänstlagen

27. Besiktning enligt punkt 24 i dessa bestämmelser utförs av en person som utses av beställaren eller av parterna gemensamt. En sådan besiktningsman och

besiktningsman som parterna gemensamt utsett för besiktning enligt punkt 26 i dessa bestämmelser ska ha den erfarenhet och kunskap som krävs för uppdraget och ska utföra sitt uppdrag med opartiskhet och självständighet.

Ersättning till besiktningsman

57 § konsumenttjänstlagen

28. Om inte annat överenskommits betalas ersättningen till besiktningsman enligt följande:

Förbesiktning och § 59-besiktning: Av påkallande part.

Efterbesiktning: Av entreprenören om fel i större omfattning kvarstår vid efterbesiktningen och i annat fall av beställaren.

Slutbesiktning och kompletterande slutbesiktning: Av beställaren.

Ny slutbesiktning: Entreprenören svarar för den del av ersättningen som hänför sig till den nya slutbesiktningen.

Överbesiktning och särskild besiktning: Med hänsyn till utgången ska besiktningsman besluta hur ersättningen ska fördelas mellan parterna.

Entreprenörens försäkringar

29. Entreprenören ska ha allriskförsäkring för skador på entreprenaden. Beställaren ska vara medförsäkrad. Försäkringen ska gälla under entreprenadtiden och under två år efter entreprenadens godkännande såvitt gäller skador för vilka entreprenören ansvarar. Försäkringsbeloppet ska motsvara återanskaffningsvärdet av entreprenaden jämte material, varor och arbete som beställaren tillhandahåller. Självrisken ska högst vara ett prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbaliken (2010:110)

Entreprenören ska vidare ha ansvarsförsäkring för entreprenadverksamhet under entreprenadtiden och under två år efter entreprenadens godkännande. Försäkringsbeloppet ska lägst vara 200 prisbasbelopp. Självrisken ska högst vara ett prisbasbelopp.

Med basbelopp förstas prisbasbeloppet vid tiden för entreprenadavtalets ingående.

Entreprenören ska tillställa beställaren bevis om att överenskomna försäkringar finns. Om entreprenören underläter detta och rättelse inte sker, får beställaren på entreprenörens bekostnad teckna försäkring.

Vid skada åligger det part att utnyttja avtalad försäkring.

30. I lagen (2014:227) om färdigställandeskydd finns bestämmelser om färdigställandeskydd. Beställaren ska se till att det finns färdigställandeskydd om det krävs enligt nämnda lag. Parterna ska avtala om vem som ska teckna färdigställandeskyddet.

Tvistlösning

31. Tvist avgörs av allmän domstol. Beställaren (konsumenten) kan också anmäla tvister till Allmänna reklamationsnämnden (www.arn.se), Box 174, 101 23 Stockholm. Konsumenten kan även få vägledning av hemkommunens konsumentvägledare eller Hallå konsument.

VVS-branschens Felanmälan / Reklamationsblankett

Tillverkare	
Ärende-/Returnr:	
Felanmälndningsdatum:	
Installations-/Leveransdatum:	

Köpare	
Ärende-/Returnr:	
Kontaktperson	
Telefon	
E-post	
Adress	
Postnr & ort:	
Säljare	
Ärende-/Returnr:	
Kontaktperson	
Telefon	
E-post	
Adress	
Postnr & ort:	

Felanmäld produkt:			
Artikelnr/RSK-nr:		Tillverkningsnr:	
Installationsplats (namn, adress, telefonnr.)			
Felbeskrivning (kortfattat) Dokumentera gärna med skiss/foto.			
Har felet orsakat följdskador?	☐ Ja ☐ Nej	Vilket försäkringsbolag är skadan anmeldt till?	
Om ja, vänligen specificera kortfattat.			
Leveransvillkor Enligt AA VVS 09 Annat, vilket Var finns produkten?	☐ Ja ☐ Nej		
Mer information enligt bilaga:	☐ Skiss/foto ☐ Text ☐ Kvitto/fakturakopia		

Svenska Rörgrossistföreningen VVS

VVS-branschens Felanmälan / Reklamationsblankett

Kontakta tillverkaren om ärendenummer/ returnummer krävs.

Installations-/leverans- datum motsvarar varans överlämnade till köparen, se punkt 36 i AA VVS 09.

AA VVS 09 är allmänna leveransbestämmelser avseende VVS och VA-material för yrkesmässig verksamhet i Sverige.
Enligt AA VVS 09, punkt 35, så skall reklamation göras eller bekräftas skriftligen och innehålla uppgifter om felets art och omfattning.

Tillverkare	
Ärende-/Returnr:	
Felanmälningsdatum:	
Installations-/Leverans datum:	

Köpare	
Ärende-/Returnr:	
Kontaktperson	
Telefon	
E-post	
Adress	
Postnr & ort:	
Säljare	
Ärende-/Returnr:	
Kontaktperson	
Telefon	
E-post	
Adress	
Postnr & ort:	

Felanmäld produkt:			
Artikelnr/RSK-nr:		Tillverkningsnr:	
Installationsplats (namn, adress, telefonnr.)			
Felbeskrivning (kortfattat) Dokumentera gärna med skiss/foto.			
Har felet orsakat följdskador?	☐ Ja	☐ Nej	Vilket försäkringsbolag är skadan anmeldt till?
Om ja, vänligen specificera kortfattat.			
Leveransvillkor Enligt AA VVS 09 Annat, vilket Var finns produkten?	☐ Ja ☐ Nej		
Mer information enligt bilaga:	☐ Skiss/foto ☐ Text ☐ Kvitto/fakturakopia		

Version 1.2012

Sida 1

2012-06-01

Blankettens samtliga fält fylls i av anmälaren!

Hantverkarformuläret –17

Den här avtalsmallen kan ni använda vid reparations- och ombyggnadsarbeten där beställaren är konsument och hantverkaren är näringsidkare. Vid ny- och tillbyggnadsarbeten av småhus rekommenderar vi att ni istället använder entreprenadkontrakt ABS. För reparations- och ombyggnadsarbeten gäller konsumenttjänstlagen. Använder ni den här avtalsmallen gäller också de tillhörande allmänna bestämmelserna

A. Parter

Beställare (konsument)

Namn	Personnummer
Namn	Personnummer
Adress	
Telefonnummer	E-post

Hantverkare (näringsidkare)

Namn/firma	Organisations-/personnummer
Adress	
Telefonnummer	E-post
Godkänd för F-skatt	Har allrisk- och ansvarsförsäkring hos

B. Omfattning

Adress där arbete ska utföras

Beskriv tydligt det arbete hantverkaren ska utföra

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Arbetet ska också utföras enligt

beskrivning, bilaga nr offert, bilaga nr ritning, bilaga nr övrigt, bilaga nr

Arbete, material och övrigt som inte ingår

.....
.....
.....
.....
.....

forts. bilaga nr

Om ni inte har avtalat om något annat ska beställaren, utan ersättning, se till att hantverkaren har tillgång till elström, vatten, toalett och utrymme för omklädnad och matlagning.

C. Hantverkarens avrådande ?

Arbete som beställaren vill ha utfört trots att hantverkaren har avrått

forts. bilaga nr _____

Orsak till avrådande

forts. bilaga nr _____

D. Pris ?

Priserna för arbete ska anges nedan utan eventuellt ROT-avdrag. Priserna kan anges antingen som fast pris och/eller löpande räkning.

Fast pris

Arbete, material och resor kr inklusive moms
Arbete och material kr inklusive moms
Arbete kr inklusive moms
Material kr inklusive moms

Löpande räkning

Arbete kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.
Arbetsledning kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.
Överenskomna underentreprenader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om %. Moms tillkommer.
Material, varor, hjälpmittel och övriga kostnader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om %. Moms tillkommer.

Ungefärlig prisuppgift

Ungefärlig prisuppgift kr (avser arbete och material om inget annat anges) inklusive moms.

Resor

Resor debiteras enligt följande

E. ROT-avdrag Läs punkt 11 i de allmänna bestämmelserna. ?

Ja, arbete ska utföras med ROT-avdrag.
Hantverkaren gör avdrag för skattereduktion på priset för arbete (gäller inte material och resor) under punkterna D och G, enligt gällande lagstiftning.

Nej, inget ROT-avdrag ska göras.

Fastighets-/bostadsrätts-/ägarlägenhetsbeteckning

Bostadsrättsföreningens organisationsnummer

Vilken/vilka beställare ska ROT-avdrag sökas för

F. Tider ?

Arbete, enligt punkt B, ska påbörjas den och ska senast vara klart den

Vid eventuella ändringar och tilläggsarbeten ska kontraktstiden ändras. Läs punkt 7 i de allmänna bestämmelserna.

G. Ändringar och tilläggsarbeten

Ändringar och tilläggsarbeten debiteras antingen till fast pris eller på löpande räkning. Vid arbete på löpande räkning debiteras kostnaden enligt följande:

Arbete kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Arbetsledning kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Överenskomna underentreprenader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om %. Moms tillkommer.

Material, varor, hjälpmittel och övriga kostnader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om %.

Moms tillkommer.

Resor debiteras enligt följande

Er överenskommelse om ändringar och tilläggsarbeten bör vara skriftlig och innehålla information om arbetets omfattning, om arbetet påverkar kontraktstiden och övriga villkor. Använd gärna tillhörande blankett för ändringar och tilläggsarbeten.

H. Betalning

Ändringar- och tilläggsarbeten ska betalas mot faktura allt eftersom de utförs, om ni inte avtalar om annat.

Hela beloppet betalas när arbetet är utfört. Betalning sker enligt betalningsplan. Se bilaga nr Specificerad faktura.

Om ni inte har avtalat om något annat gäller följande:

- De arbeten som anges i fakturan ska vara utförda när fakturering sker.
- Fakturan ska betalas inom en månad efter att beställaren mottagit den.
- Om betalningen inte sker inom rätt tid ska beställaren betala dröjsmålsränta enligt räntelagen.

I. Övriga överenskommelser

Förseningsvite, besiktning, garanti, försäkring, städning m.m.

Ort och datum

Ort och datum

Firma

Underskrift beställare (konsument)

Underskrift hantverkare (näringssidkare)

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Underskrift beställare (konsument)

Namnförtydligande

Allmänna bestämmelser för Hantverkarformuläret –17

Dessa allmänna bestämmelser är framtagna av Konsumentverket, Villaägarnas Riksförbund och Sveriges Byggindustrier och avsedda att användas tillsammans med Hantverkarformuläret –17. Vid uppförande av eller tillbyggnad till småhus bör istället allmänna bestämmelser för småhusentreprenader – ABS – användas.

1. Tillämplighet

För entreprenaden gäller konsumenttjänstlagen (1985:716) och vad som föreskrivs nedan i dessa bestämmelser. Vissa paragrafer i konsumenttjänstlagen återges i grå rutor.

2. Arbetsuts förändrade

Hantverkaren ska utföra arbetet fackmässigt. Hantverkaren ska också med tillbörlig omsorg ta till vara beställarens intressen och samråda med beställaren i den utsträckning det behövs och är möjligt, t.ex. om det under arbetsets gång visar sig att tjänsten inte är till rimlig nytta för beställaren eller om kostnaden blir betydligt högre än beställaren räknat med. Hantverkaren kan vid tilläggsarbeten ha rätt till pristillägg enligt punkt 6.

Behövs intrimningsåtgärder efter arbetsets avslutande åtar sig hantverkaren att inom skälig tid och, om inte annat avtalats, utan särskild kostnad utföra åtgärderna. Behov av sådana åtgärder är inte att betrakta som avvikelser från ett fackmässigt utförande.

3. Ritningar m.m.

Alla ritningar och tekniska handlingar som hantverkaren överlämnat till beställaren förblir hantverkarens egendom och får inte i ett illojalt syfte delges eller överlämnas till utomstående. Bilagor till anbud, som inte antas, ska återlämnas till hantverkaren.

4. Tillträde – iordningställande

Beställaren ska lämna hantverkaren erforderligt tillträde samt genom att flytta bohag och andra föremål, se till att arbetsplatsen är i ett sådant skick att arbetet kan utföras.

5. Arbetsuts avbrytande m.m.

Om det sedan arbetet har påbörjats visar sig att det inte kan anses vara till rimlig nytta för beställaren eller att priset för arbetet kan bli betydligt högre än beställaren hade kunnat räkna med, ska hantverkaren underrätta beställaren om förhållandet och begära beställarens anvisningar.

Kan beställaren inte anträffas eller lämnar beställaren av annan orsak inte anvisningar till hantverkaren inom rimlig tid ska arbetet avbrytas. Detta gäller dock ej om det finns särskilda skäl att anta att beställaren ändå önskar få arbetet utfört.

Avbryter hantverkaren ett påbörjat arbete med stöd av andra stycket har hantverkaren rätt till ersättning för extra kostnader. Medför avbrottet en väsentlig olägenhet för hantverkaren får hantverkaren, under de förutsättningar som anges i konsumenttjänstlagen, häva avtalet.

6. Ändringar, tilläggsarbeten och pristillägg

Om det, när arbetet utförs, framkommer behov av arbete, som på grund av sambandet med det beställda arbetet lämpligen bör utföras samtidigt med detta (tilläggsarbete) ska hantverkaren underrätta beställaren och begära beställarens anvisningar.

Med tilläggsarbeten enligt föregående stycke likställs arbete som föranleds av att uppgifter m.m. som beställaren svarar för inte är riktiga, att arbetsområdet eller andra förhållanden av betydelse avviker från vad hantverkaren haft rätt att förutsätta, eller att förhållanden i övrigt inte är sådana som de kunnat antas vara vid en fackmässig bedömning.

Kan beställaren inte anträffas eller lämnar beställaren inte anvisningar inom rimlig tid får hantverkaren utföra tilläggsarbetet

– om kostnaderna för tilläggsarbetet inte överstiger 15 % av kostnaderna för det beställda arbetet eller
– om det finns särskilda skäl att anta att beställaren önskar tilläggsarbetet utfört i samband med det beställda arbetet.

Hantverkaren är skyldig att utföra tilläggsarbeten som inte kan skjutas upp utan fara för allvarlig skada för beställaren, om beställarens anvisningar inte kan inhämtas eller om beställaren begär det. Har hantverkaren utfört tilläggsarbeten enligt denna punkt eller har arbetet fördyrats på grund av omständigheter som är att hämföra till beställaren och som hantverkaren inte borde ha förutsett när avtalet ingicks har hantverkaren rätt till pristillägg.

Påföljder vid fel

16 § År tjänsten felaktig utan att det beror på något förhållande på konsumentens sida, får konsumenten hälla in betalningen enligt 19 §. Han får vidare kräva att felet avhjälps enligt 20 § första stycket eller också göra avdrag på priset eller häva avtalet enligt 21 §.

Dessutom får konsumenten kräva skadestånd av näringssidan enligt vad som sägs i 31 §.

Avhjälpare

20 § Konsumenten har rätt att kräva att näringssidan avhjälper felet, om det inte medför olägenheter eller kostnader för näringssidan som är oskäligt stora i förhållande till felets betydelse för konsumenten.

Även om konsumenten inte kräver det får näringssidan avhjälpa felet, om han efter det att reklamation har kommit honom tillhandha utan uppskov erbjuder sig att göra detta och konsumenten inte har något särskilt skäl att avvisa erbjudandet.

Avhjälpare ska inom skälig tid efter det att konsumenten har gett näringssidan tillfälle till det.

Avhjälpare ska utan kostnad för konsumenten. Detta gäller dock inte kostnader som skulle ha uppkommit även om tjänsten hade utförts felritt eller, om felet beror på en olyckshändelse eller därmed jämför händelse, kostnader för att ersätta material som konsumenten enligt avtalet om tjänsten har tillhandahållit och bekostat.

7. Hantverkaren rätt till tidsförlängning m.m.

Kontraktsarbetena ska vara färdigställda och tillgängliga för slutbesiktning vid kontraktstidens utgång. Kontraktstiden ska förlängas eller avkortas i den utsträckning ändringar och tilläggsarbeten förändrar okänd eller minskad tidsåtgång.

Om någon tid för färdigställande inte har avtalats, ska entreprenaden vara färdigställd inom den tid som är skälig med hänsyn till särskilt vad som är normalt för en entreprenad av samma art och omfattning. Intrimning, justering eller provning som ingår i entreprenaden ska vara fullgjord inom entreprenadtiden om inte lämplig årtid eller entreprenadens ibruktagande bör avväntas.

Hantverkaren har rätt till erforderlig förlängning av kontraktstiden, om hantverkaren hindras att färdigställa kontraktsarbetena inom kontraktstiden på grund av omständigheter utanför hantverkaren kontroll som hantverkaren inte skälig kunde ha förväntat ha räknat med vid avtalets ingående samt att hantverkaren inte heller skälig kunde ha undvikti eller övervunnit dess menliga inverkan.

Part ska utan dröjsmål underrätta motparten om förhållande som parten insett eller borde ha insett skulle medföra försening. Om part underläter att lämna sådan underrättelse, får parten inte åberopa förhållandet annat än om motparten insett eller borde ha insett detsamma.

Dröjsmål på hantverkarens sida föreligger om hantverkaren överskrider kontraktstiden eller den ändrade tid för färdigställande som ska gälla enligt ovan.

Dröjsmål på hantverkarens sida föreligger också, om hantverkaren inte iakttar en överenskommen tid för påbörjande av kontraktsarbetena eller för ett arbete framskrivande, under förutsättning att hantverkaren inte har rätt till tidsförlängning enligt ovan.

Påföljder vid dröjsmål

25 § Vid dröjsmål på näringssidan sida får konsumenten hälla in betalningen enligt 27 §. Han får välja mellan att kräva att näringssidan utför tjänsten enligt 28 § och att häva avtalet enligt 29 §. Dessutom får konsumenten kräva skadestånd av näringssidan enligt vad som sägs i 31 §.

Reklamation vid fel och dröjsmål

17 § 1 st. Vill konsumenten åberopa att tjänsten är felaktig, skall han underrätta näringssidan om detta inom skälig tid efter det att han märkt eller borda ha märkt felet (reklamation). Underrättelse som sker inom två månader efter det att konsumenten märkt felet skall alltid anses ha skett i rätt tid. Reklamation får dock inte ske senare än tre år eller, i fråga om arbete på mark eller på byggnader eller andra anläggningar på mark eller i vatten eller på andra fasta saker, tio år efter det att uppdraget avslutades, såvida inte annat följer av en garanti eller liknande utfästelse.

26 § 1 st. Har uppdraget avslutats, får konsumenten häva avtalet eller fordra skadestånd på grund av ett dröjsmål endast under förutsättning att han senast inom skälig tid efter uppdragets avslutande har underrättat näringssidan om att han vill åberopa dröjsmålet (reklamation).

8. Besiktning

Har avtal träffats om slutbesiktning ska hantverkaren underrätta beställaren om när sådan besiktning kan ske.

Beställaren eller hantverkaren får begära

– garantibesiktning om garantitid har avtalats, garantisbesiktningen hålls före garantitidens utgång,
– efterbesiktning av arbete som utförs för att avhjälpa fel.

Beställaren utser en opartisk besiktningssmann som i god tid kallar parterna till besiktning.

Beställaren står kostnaden för slutbesiktning och garantisbesiktning. Kostnaden för efterbesiktning betalas av hantverkaren om fel kvarstår och i annat fall av beställaren.

Besiktningssmannen ska upprätta ett utlätande över en utförd besiktning.

9. Skadestånd

I enlighet med förutsättningarna i konsumenttjänstlagen har beställaren rätt till ersättning för skada – t.ex. utgifter och förluster – som orsakats honom genom fel eller dröjsmål. Hantverkaren ska också, under de förutsättningar som anges i konsumenttjänstlagen, ersätta skada på beställarens egendom, som inträffat då egendomen varit under hantverkarens kontroll. Skadestånd omfattar dock inte ersättning för förlust i näringssverksamhet.

Beställaren ska så långt det är möjligt vidta åtgärder för att begränsa verkningsarna av skadan. Personskador regleras inte av dessa bestämmelser.

10. Ugefärjlig prisuppgift

En ungefärlig prisuppgift omfattar endast de arbeten och åtaganden som anges under rubriken Omfattning i Hantverkarformuläret –17. Priset får inte överskrida den ungefärliga prisuppgiften med mer än 15 %, om inte hantverkaren har rätt till ersättning utöver kontraktssumman enligt dessa allmänna bestämmelser eller konsumenttjänstlagen.

Till del det del det ungefärliga priset avser markarbeten, rivningsarbeten eller annat som kräver undersökningar som hantverkaren normalt inte är skyldig att utföra i anbudsskedet, ska prisgränsen enligt föregående stycke i stället vara 25 %.

11. ROT-avdrag

Vid ROT-avdrag gäller följande. Beställaren är skyldig att på begäran uppvisa ett intyg från Skatteverket som visar hur mycket skattereduktion som beställaren utnyttjat under året.

Beställaren är skyldig att betala återstående arbetskostnad till hantverkaren om Skatteverket helt eller delvis inte medger utbetalning efter hantverkaren ansökan eller återkräver redan utbetalat skattereduktionsbelopp. Detta gäller inte om skälet för att utbetalningen inte medges eller återkrävs beror på någon omständighet som hantverkaren är ansvarig för.

Betalning av återstående arbetskostnad ska ske inom 10 dagar från den dag hantverkaren framställt krav. Därefter löper dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Beställaren försäkrar att beställaren är ägare/innehavare av angiven fastighet/bostadsränt/ägarlägenhet, samt att beställaren nyttjar densamma.

12. Beställarens avbeställningsrätt

Beställaren har rätt att avbeställa arbetet innan det avslutas mot ersättning till hantverkaren enligt konsumenttjänstlagens bestämmelser.

Näringssidan rätt att inställa arbetet

45 § Skall betalning enligt avtalet ske heller eller delvis innan tjänsten har utförts och betalar inte konsumenten i rätt tid, får näringssidan inställa arbetet till dess att konsumenten betalar. Om det följer av avtalet att konsumenten skall medverka till tjänstens utförande och han inte i rätt tid lämnar sådan medverkan som utgör en väsentlig förutsättning för utförandet, får näringssidan inställa arbetet till dess att konsumenten lämnar sin medverkan.

Har tjänsten påbörjats, är näringssidan dock skyldig att såvitt möjligt utföra arbete som inte kan uppskjutas utan risk för allvarlig skada för konsumenten, om inte arbetet medför väsentliga kostnader eller olägenheter för näringssidan.

Inställer näringssidan arbetet enligt första stycket, har han rätt till ersättning för kostnader och andra förluster som detta åsamkar honom, om konsumenten inte visar att dröjsmålet ej beror på försummelse på hans sida.

13. Hantverkarens försäkringar

Hantverkaren ska ha allriskförsäkring för skador på entreprenaden. Beställaren ska vara medförsäkrad.

Hantverkaren ska vidare ha ansvarsförsäkring för entreprenadverksamhet under entreprenadtiden och under två år efter entreprenadens godkännande.

14. Twist

Twist avgörs av allmän domstol. Beställaren (konsumenten) kan också anmäla twist till Allmänna reklamationsnämnden (www.arn.se), Box 174, 101 23 Stockholm. Konsumenter kan även få vägledning av hemkommunens konsumentvägledare eller Hallå konsument.

LEVERANSBESTÄMMELSER FÖR ELINSTALLATIONSBRANSCHEN EL 10

Allmänna bestämmelser i kontraktsförhållanden beträffande byggande (även elinstallationer) återfinns i "Allmänna Bestämmelser, AB 04 och ABT 06". För smärre arbeten har Elektriska Installatörsorganisationen EIO utformat nedanstående Leveransbestämmelser för Elinstallationsbransen EL 10 som grundas på AB 04/ABT 06.

1. Anbudet och AB 04/ABT 06

- 1.1 Anbudet får inte överlätas utan entreprenörens skriftliga godkännande.
- 1.2 Anbudet gäller en månad, om annat inte angivits i anbudet eller anbudsförfrågan.
- 1.3 Om annat inte angivits i anbudet skall AB 04 – eller ABT 06 då dessa skriftligen avtalats – tillämpas.

2. Omfattning

Entreprenadens omfattning framgår av anbudet och däri åberopade handlingar. Om annat inte föreskrivs i förfrågningsunderlaget med därtill hörande handlingar omfattar entreprenaden inte:

- Byggnadsarbeten som skall utföras i trä, sten, betong, tegel, asfalt eller dylikt byggnadsmaterial.
- Grävnings-, sprängnings-, dränerings-, grundläggnings- och återfyllningsarbeten, rör, spontning och fundament samt grus och skyddstäckningsmaterial till ledningsgravar och framforsling och nedläggning därav.
- Målningsarbeten på arbetsområdet.
- Stolpar och fundament samt uppsättning därav.
- Servis- och anslutningsavgifter.
- Bygg- och arbetsmiljösamordningsansvar (s k BAS-U och BAS-P) enligt vid var tid gällande arbetsmiljölagstiftning.

3. Allmänna hjälpmmedel och allmänna arbeten

Om annat inte föreskrivs i förfrågningsunderlaget med därtill hörande handlingar skall beställaren utan kostnad för entreprenören tillhandahålla allmänna hjälpmmedel och allmänna arbeten enligt nedan:

- Personalbod, klosett, stämpelursbod samt förråds- och verkstadsutrymme.
- Tillfällig vattenservis för vattenförsörjning samt tillfällig elcentral och eluttag till belysning och drift av handverktyg.
- Erforderliga ställningar, bockar, skyddsanordningar och lyftanordningar i den mån detta inte hindrar annans arbete.
- Erforderliga vägar inklusive underhåll och snöröjning

av dessa, även som renhållning och snöröjning av arbetsområdet.

- Håltagningar, markeringar, ursparningar, efterlagningar samt montering av infästningsgods.
- Uppvärmning, uttorkning samt slutrengöring av entreprenörens arbete, däremot inte inuti apparater och apparatskåp.
- Container och kärl för förvaring och källsortering av avfalls- och restprodukter.

4. Arbetsplatsen och förberedande åtgärder

Arbetsområdet skall av beställaren tillhandahållas i sådant skick och på sådan tid, att hinder inte möter för entreprenadens normala utförande utan övertidsarbete.

5. Tider

- 5.1 Entreprenören skall i sitt arbete följa övriga på byggnadsområdet pågående arbeten i den mån dessa är för honom kända vid avtalets ingående och förutsatt att entreprenaden utförs på normal arbetstid, samt att på anfordran av beställaren medverka till upprättande av tidplan över arbetena.
- 5.2 Beställaren förbinder sig att på entreprenörens begäran tillhandahålla tidplan över de arbeten, av vilka entreprenören är beroende.
- 5.3 Leveranstiden räknas från den dag, då beställning med klarlagd teknisk beskrivning inkommit till entreprenören.

6. Vite

- 6.1 Vid försening är beställaren berättigad att av entreprenören erhålla vite om 0,5 % av kontraktssumman för varje påbörjad vecka, varmed färdigställandet av entreprenaden blivit födröjt.
- 6.2 Vitet maximeras till ett belopp motsvarande 7,5 % av kontraktssumman.
- 6.3 Därutöver är beställaren inte berättigad till skadestånd för förseningen.

7. Ansvar

- 7.1 Vid eventuella fel skall anläggningen hållas tillgänglig för entreprenörens besiktning på plats.
- 7.2 Beställaren är skyldig att följa upp och dokumentera avtalade underhålls- och skötselåtgärder.

8. Ersättning, mervärdesskatt, säkerhet mm

ÄTA

- 8.1 Om särskild överenskommelse om priset för ÄTA inte träffats skall följande gälla.
- För ändringar motsvarande högst 10 % av kontraktssumman skall den prislista som entreprenören tillämpade vid tiden för ändringens utförande, läggas till grund för beräkning av prisändringen, varvid värdet på avgående arbete skall värderas till 80 % av angivet pris i nämnda prislista.
 - När prislista enligt ovan inte är gällande skall parterna enas om ny prisberäkning med stöd av prislistans tillämpning för samma eller likartat arbete. Om inte parterna kan enas skall dock avgående arbete värderas enligt punkten ovan.
- 8.2 Om beställarens anbudsförfrågan med tillhörande handlingar inte lämnar upplysningar om förutsättningarna för entreprenadens utförande skall beställaren ersätta entreprenören för dennes kostnadsökningar jämte eventuella omkostnadspålägg om:
- entreprenören enligt gällande kollektivavtal måste lämna sina anställda särskild merbetalning,
 - materialförråd eller verkstadsplats måste flyttas under pågående arbete,
 - avståndet till förråds- och verkstadsbodar överstiger i kollektivavtalet angiven längd eller antal våningsplan,
 - installationsarbete i industriell anläggning måste utföras under drift. eller
 - särskilt byggnadssätt, s.k. överarmering, gjutning av väggar i stålform eller andra speciella byggnadsmetoder används.

Indexering

- 8.3 Entreprenören äger rätt att justera ersättningen med anledning av inträffade förändringar av entreprenörens kostnader. Beräkning av kostnadsändringarna sker enligt Entreprenadindex E84(se www.byggindex.scb.se).

Varje huvudgrupp (exempelvis Litt 151 Lågspänningsanläggningar) regleras för sig månadsvis.

Indextalet för den månad, i vilken den i förfärgningsunderlaget angivna sista anbuds dagen infaller, skall utgöra bas för beräkning av kostnadsändringarna (basmånad).

För varje grupp beräknas kostnadsändringen genom att jämföra basmånadens indextal med indextalet för den månad, under vilken arbetet utförs (utförandemånad).

Debitering av kostnadsregleringsbeloppet får ske så snart indextal för utförandemånaden är fastställda.

- 8.4 Indexreglering sker med hänsyn till verlig utförandetid. Förseñas entreprenaden på grund av förhållanden som vållats av entreprenören skall verlig utförandetid minskas med den tidsforskjutning, som entreprenören är vållande till.
- 8.5 Ändringar och tilläggsarbeten som inte upphandlas till fast pris utan indexreglering kostnadsregleras med beaktande av i varje enskilt fall aktuell basmånad och utförandemånad enligt reglerna för E84.

Äganderättsförbehåll

- 8.6 I entreprenaden ingående materiel förblir entreprenörens egendom i den omfattning lag medger till dess entreprenaden blivit till fullo betald. Accept eller annan förbindelse anses inte som betalning förrän den är helt inlöst.

Betalningsvillkor

- 8.7 Om annat inte föreskrivs i övriga entreprenadhandlingar skall faktura betalas inom 30 dagar. Vid försenad betalning utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen motsvarande Riksbankens vid varje tid gällande referensränta med tillägg av åtta (8) procentenheter.
- 8.8 Om inte annat särskilt anges i anbudet skall beställaren
- löpande betala mervärdesskatt på varje fakturerat belopp alternativt ställa bankgaranti eller motsvarande säkerhet för på entreprenadsumman belöpande mervärdesskatt. samt
 - ställa betryggande säkerhet för rätta fullgörandet av sitt åtagande (gäller inte stat och kommun).

Leveransklausuler för byggbranschen 2008

Avsedda för upphandling på ABM 07

Ursprungligen utarbetade av Entreprenörföreningen och Industrins Byggmaterialgrupp

Inledning

Ett köpeavtal måste innehålla tydliga och uttömmande regler för avlämnandet av varan. Av reglerna skall framgå parternas respektive skyldigheter avseende transporten samt när risken för varans förstörelse övergår från säljaren till köparen. ABM 07 innehåller inga sådana bestämmelser utöver en uppgiftsskyldighet för säljaren enligt punkt 9. Leveransfrågorna måste därför regleras i det enskilda köpeavtalet.

Ett enkelt sätt att reglera varans avlämnande är att ta in en leveransklausul i köpeavtalet. Den avtalade leveransklausulen måste då ha en för båda parter klar och entydig innehörd.

Köplagen behandlar endast leveransklausulerna ”fritt”, ”levererat” och ”fritt levererat”. Enligt 7 § tredje stycket innebär dessa klausuler i kombination med viss ort att varan inte anses avlämnad förrän den kommit fram till den angivna orten. Säljaren svarar således för transporten och bär risken för varan tills den avlämnas enligt avtalet.

Vid internationell handel används oftast de av internationella handelskammaren definierade Incoterms. Vid handel med byggnader inom landet är Incoterms onödig omfattande. Samtidigt finns det i byggbranschen behov av delvis annan reglering, t.ex. avseende lastning och lossning.

Detta är bakgrundens till utarbetandet av ”Leveransklausuler för byggbranschen 2008”.

Leveransklausulerna är avsedda för alla typer av byggmaterialleveranser. Genom att klausulerna är allmänt formulerade kan de genom komplettering med ytterligare uppgifter tillämpas även vid t.ex. bulkleveranser.

Allmänna frågor

1. Systematik

Klausulerna är ordnade i två grupper, H och L. Parternas respektive skyldigheter anges för varje klausul efter ett enhetligt system.

H-klausulerna innebär det minsta åtagandet för säljaren genom att han fullgör sitt åtagande genom att avlämna varan på sitt driftställe (fabrik, lager etc. eller på annat av säljaren anvisat ställe), medan köparen står för hela transporten. Eftersom köparen väljer transportsätt bör han särskilt överväga om det finns behov av förpackning utöver vad som följer av 17 § köplagen, se nedan under punkt 7.

Vid L-klausulerna avlämnas varan på av köparen anvisad plats. Denna är vanligen köparens arbetsplats men det kan även vara en mellanstation, t.ex. ett lager eller en terminal. Det är viktigt att leveransplatsen är preciseras och att sättet

för avlämnandet är tydligt angivet. Vid grusleveranser kan t.ex. anges att varan skall lossas i upplag, i ficka eller att det skall spridas från transportfordonet. Det kan ibland vara lämpligt att komplettera en adressuppgift med en förklarande kartskiss. Om platsen inte kan anges exakt vid avtalsslutet ankommer det normalt på köparen att i god tid precisera leveransplatsen. Om köparen inte fullgör en sådan skyldighet får han betala de extrakostnader som därigenom uppkommer och även svara för de risker som uppstår genom underlåtelsen. LIK innebär i förhållande till LLK ett tilläggsåtagande vilket bör specificeras.

ABM 07 kan tillämpas också när säljaren, såsom en del av köpeavtalet, åtagit sig installation eller montering av begränsad omfattning. Om arbetet inte är av sådan begränsad omfattning bör parterna överväga att i stället tillämpa entreprenadbestämmelser t.ex. AB-U 07 eller ABT-U 07.

2. Avlämnande

Begreppet ”avlämnande” är ett centralt juridiskt begrepp som kan sammanfattas i följande satser. Det gäller den tidpunkt – då det skall avgöras om godset levererats i rätt tid – då risken för att godset förstörs av våda och den s.k. faran övergår till köparen – då det skall avgöras om fel föreligger i varan.

3. Leveransplats

Varje klausul måste kompletteras med en viss plats/vissa platser för avlämnandet. Platsen/platserna bör anges så exakt som möjligt. Om det vid avtalsslutet inte går att ange en exakt leveransplats bör denna preciseras så snart som möjligt.

4. Leveranstid

Om inte annat följer av avtalet avser överenskommen leveranstid den tid när varan avlämnas enligt tillämplig leveransklausul. Är leveranstiden inte exakt bestämd i avtalet får säljaren normalt precisera leveranstidpunkten om det inte framgår att det är i köparens intresse som leveranstiden inte blivit närmare preciseras.

Är leveranstiden bestämd till viss dag eller viss kalendervecka skall leveransen normalt fullgöras inom ordinarie arbetstid.

5. Transportsätt

Leveransklausulerna är avsedda för alla transportsätt. Enligt ABM 07 punkt 9 skall säljaren i god tid före leverans lämna köparen erforderliga uppgifter av betydelse för transport och mottagande av varan. Då säljaren ombesörjer transport skall köparen utan dröjsmål underrätta säljaren om transporten inte kan genomföras på det sätt som säljaren angett.

Omfattningen av säljarens informationsskyldighet enligt ovan blir beroende av vem av parterna som skall svara för transporten av varan. Säljaren skall dock normalt lämna uppgifter om sådana egenskaper hos varan som har betydelse för transporten. Om säljaren svarar för transporten erfordras även uppgifter för varans mottagande såsom transportsätt, fordonstyp och beräknad lossningstid. Svarar köparen för transporten erfordras bland annat uppgift om lastnings-förhållanden.

Köparen kan ha anledning att redan i förfågan ange särskilda krav vad gäller transporten, t.ex. längd, bredd och höjd på fordon eller största axeltryck.

6. Försäkring

I lagen (1974:610) om inrikes vägtransport anges en viss nivå för omfattningen av fraktförarens ansvar. Denna nivå innebär ett relativt begränsat ansvar. Den i nämnda lag angivna ansvarsnivån skall anses utgöra en miniminivå för försäkringsskyddets omfattning i klausulerna. Avses ett mer omfattande försäkringsskydd skall detta anges.

7. Förpackning och märkning

Frågor om förpackning och märkning av varan behandlas inte i leveransklausulerna. Om inte annat följer av avtalet gäller enligt 17 § köplagen att om förpackning behövs för att bevara eller skydda varan skall förpackningen utformas på ett sätt som är vanligt för den aktuella varutypen eller annars är försvarligt.

8. Lossningssätt

För det fall säljaren svarar för transporten men köparen svarar för lossning av varan bör köparen ange hur lossningen kommer att ske, t.ex. med gaffeltruck eller med kran. Det kan också behövas en uppgift om truckens eller kranens kapacitet.

9. Dokumentation

Enligt ABM 07 punkt 18 skall följesedel åtfölja varan.

10. Mottagning och reklamation

Frågor om mottagning och reklamation behandlas inte i leveransklausulerna. Enligt ABM 07 punkt 18 är mottagningskontrollen för varor som levereras till en entreprenad uppdelad i två – eller om man så vill – tre steg. En första kontroll när varan överlämnas till köparen och en andra efter avembaljering och före montage. Kontrollen fullföljs därefter normalt genom slutbesiktning. Syftet med den första kontrollen är att fastställa om leveransen motsvarar de uppgifter som anges på följesedel/fraktsedel samt kontrollera varan avseende utifrån synliga fel. Den andra kontrollen syftar till att efter avembaljering kontrollera varan beträffande då synliga skador och uppenbara fel.

Fel som märks eller borde märkts vid den första mottagningskontrollen måste enligt ABM 07 punkt 19 reklameras inom en vecka efter det att varan överlämnades till köparen. Om felet kan antas ha uppkommit under transport skall felet dessutom omedelbart anmälas till fraktföraren. En sådan anmälan behövs inte om säljaren utför transporten med eget transportfordon. Det skall noteras att transportören ofta är inhyst även om fordonet är märkt med säljarens namn. Används en självständig transportör kvitteras varan regelmässigt på särskild fraktsedel.

11. Betalning

Leveransklausulerna reglerar inte frågor om betalning. Enligt ABM 07 punkt 30 i skall faktura betalas inom 30 dagar efter fakturans mottagande.

12. Handel genom EDI

För alla klausulerna gäller att ett elektroniskt meddelande kan ersätta dokument om parterna träffat avtal om sådan kommunikation.

13. Tillämpning av klausulerna

Dessa leveransklausuler blir tillämpliga genom en uttrycklig hänvisning i det enskilda köpeavtalet, t. ex. "LOK, Kungsgatan 46, Stockholm, "Leveransklausuler för Byggbranschen 2008".

A. Leverans/Mottagande

Säljaren skall ställa varan till köparens förfogande på angiven plats vid överenskommen tidpunkt eller inom fastställd tidsperiod.

Köparen skall ta emot varan så snart den ställts till hans förfogande.

B. Lastning/Lossning

Köparen svarar för lastning och lossning av varan.

C. Transport/Försäkring

Köparen svarar för hela transporten av varan samt för eventuell försäkring.

D. Information

Utöver vad som framgår av ABM 07 punkt 9 skall säljaren underrätta köparen om när och var varan ställs till köparens förfogande. Om underrättelsen innebär att tidpunkten preciseras i förhållande till avtalet skall informationen lämnas i så god tid att köparen har rimlig möjlighet att ombesörja transporten.

Om köparen har rätt att bestämma tid eller plats för avlämnande skall han i god tid lämna erforderlig information härom.

E. Riskövergång

Risken för att varan skadas eller förloras övergår på köparen då varan ställts till hans förfogande enligt A. Risken övergår dock på köparen vid utgången av avtalad tidsperiod för leverans om han underlåtit att lämna erforderlig information enligt D, förutsatt att varan blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

F. Kostnader

Säljaren skall betala alla kostnader för varan till den tidpunkt då varan ställts till köparens förfogande enligt A, och köparen skall betala alla kostnader för varan från denna tidpunkt. Köparen skall betala alla tilläggskostnader som uppkommit genom att han underlåtit att lämna erforderlig information enligt D, förutsatt att varan blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

HLS

Hämtat Lastat Säljaren

A. Leverans/Mottagande

Säljaren skall avlämna varan till köparen på angiven plats vid överenskommen tidpunkt eller inom fastställd tidsperiod. Avlämnandet är fullgjort först när varan är lastad på det transportfordon som köparen tillhandahållit. Köparen skall ta emot varan enligt ovan.

B. Lastning/Lossning

Säljaren svarar för lastning av varan. Köparen svarar för lossning.

C. Transport/Försäkring

Köparen svarar för hela transporten av varan samt för eventuell försäkring.

D. Information

Utöver vad som framgår av ABM 07 punkt 9 skall säljaren underrätta köparen om när och var varan avlämnas till köparen. Om underrättelsen innebär att tidpunkten preciseras i förhållande till avtalet skall informationen lämnas i så god tid att köparen har rimlig möjlighet att ombesörja transporten.

Om köparen har rätt att bestämma tid eller plats för avlämnandet skall han i god tid lämna erforderlig information härom.

E. Riskövergång

Risken för att varan skadas eller förloras övergår på köparen då varan avlämnats enligt A. För det fall varan inte kan avlämnas enligt avtalet beroende på att köparen inte tillhandahållit transporfordon eller inte lämnat erforderlig information enligt D övergår risken vid utgången av avtalad tidsperiod för leverans, förutsatt att varan blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

F. Kostnader

Säljaren skall betala alla kostnader för varan till den tidpunkt då varan avlämnats enligt A, och köparen skall betala alla kostnader från denna tidpunkt. Köparen skall betala alla tilläggskostnader som uppkommit genom att han underlåtit att lämna erforderlig information enligt D, förutsatt att varan blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

LOK

Levererat Lossat Köparen

A. Leverans/Mottagande

Säljaren skall ställa varan till köparens förfogande på angiven plats vid överenskommen tidpunkt eller inom fastställd tidsperiod.

Köparen skall ta emot varan så snart den ställts till hans förfogande.

B. Lastning/Lossning

Säljaren svarar för lastning av varan. Köparen svarar för lossning.

C. Transport/Försäkring

Säljaren svarar för transport av varan till angiven plats.

Om inte annat avtalats är säljaren inte skyldig att teckna försäkring.

D. Information

Utöver vad som framgår av ABM 07 punkt 9 skall säljaren underrätta köparen om när varan ställs till köparens förfogande. Om köparen har rätt att bestämma tid eller plats för avlämnande skall han lämna erforderlig information härom.

E. Riskövergång

Risken för att varan skadas eller förloras övergår på köparen då varan ställts till hans förfogande enligt A. Risken övergår dock på köparen vid utgången av avtalad tidsperiod för leverans om han underlåtit att lämna erforderlig information enligt D, förutsatt att varan blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

F. Kostnader

Säljaren skall betala alla kostnader för varan fram till den tidpunkt då varan ställts till köparens förfogande enligt A, och köparen skall betala alla kostnader för varan från denna tidpunkt. Köparen skall betala alla tilläggskostnader som uppkommit genom att han underlåtit att lämna erforderlig information enligt D, förutsatt att varan blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

LLK

Levererat Lossat Köparen

A. Leverans/Mottagande

Säljaren skall avlämna varan till köparen på angiven plats vid överenskommen tidpunkt eller inom fastställd tidsperiod. Avlämnandet är fullgjort först när varan är lossad. Lossningen omfattar varans förflyttning från transportfordonet till plats inom räckvidd för transportfordonets lossningsutrustning. Om transportfordonet saknar lossningsutrustning avses en plats, omedelbart bredvid transportfordonet. Köparen skall ta emot varan enligt ovan.

B. Lastning/Lossning

Säljaren svarar för lastning och lossning av varan.

C. Transport/Försäkring

Säljaren svarar för transport av varan till angiven plats. Om inte annat avtalats är säljaren inte skyldig att teckna försäkring.

D. Information

Utöver vad som framgår av ABM 07 punkt 9 skall säljaren underrätta köparen om när varan avlämnas till köparen. Om köparen har rätt att bestämma tid och plats för avlämnandet skall han lämna erforderlig information härom.

E. Riskövergång

Risken för att varan skadas eller förloras övergår på köparen då varan avlämnats enligt A. För det fall varan inte kan avlämnas enligt avtalet beroende på att köparen inte tagit emot varan eller inte lämnat erforderlig information enligt D övergår risken vid utgången av avtalad tidsperiod för leverans, förutsatt att varan då blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

F. Kostnader

Säljaren skall betala alla kostnader för varan till den tidpunkt då varan avlämnats enligt A, och köparen skall betala alla kostnader från denna tidpunkt. Köparen skall betala alla tilläggskostnader som uppkommit genom att han underlätit att lämna erforderlig information enligt D, förutsatt att varan blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

LIK Levererat Inburet Köparen

A. Leverans/Mottagande

Säljaren skall avlämna varan till köparen på angiven plats vid överenskommen tidpunkt eller inom fastställd tidsperiod. Avlämnanget är fullgjort först när varan är inburen eller på annat sätt inlevererad till angiven plats. Köparen skall ta emot varan enligt ovan.

B. Lastning/Lossning

Säljaren svarar för lastning och lossning av varan.

C. Transport/Försäkring

Säljaren svarar för transport av varan till angiven plats. Om inte annat avtalats är säljaren inte skyldig att teckna försäkring.

D. Information

Utöver vad som framgår av ABM 07 punkt 9 skall säljaren underrätta köparen om när varan avlämnas till köparen. Om köparen har rätt att bestämma tid och plats för avlämnanget skall han lämna erforderlig information härom.

E. Riskövergång

Risken för att varan skadas eller förloras övergår på köparen då varan avlämnats enligt A. För det fall varan inte kan avlämnas enligt avtalet beroende på att köparen inte tagit emot varan eller inte lämnat erforderlig information enligt D övergår risken vid utgången av avtalad tidsperiod för leverans, förutsatt att varan då blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

F. Kostnader

Säljaren skall betala alla kostnader för varan till den tidpunkt då varan avlämnats enligt A, och köparen skall betala alla kostnader från denna tidpunkt. Köparen skall betala alla tilläggskostnader som uppkommit genom att han underlätit att lämna erforderlig information enligt D, förutsatt att varan blivit tydligt avskild eller på annat sätt identifierats som den avtalade varan.

Särskilda tillägg till L-klausulerna

ID06

Som ett led i kampanjen mot svartarbete har inom byggbranschen antagits allmänna bestämmelser, ID06, om föränmälan, legitimationsplikt och närvoraredovisning på byggarbetssplatser. Om ID06 gäller mellan köparen och dennes beställare bör ID06 även åberopas i avtalet mellan köparen och säljaren samt i förekommande fall mellan säljaren och dennes transportör. Enligt ID06 skall personen bärare namnbricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare samt ha legitimation tillgänglig. Därutöver ställs krav på föränmälan och närvoraredovisning (ID06 punkt 2 och 3). Detta gäller dock inte om lastning och lossning skall ske under kortare tid på särskilt angiven plats (ID06 punkt 4). Detta får främst betydelse om säljaren skall bärta in varan ("LIK") eftersom det då kan vara oklart om leveransen omfattas av undantaget i ID06 punkt 4. För att klargöra detta kan något av nedanstående tillägg åberopas.

Beteckningen "ID06 – På särskilt angiven plats på arbetsstället" efter åberopad L-klausul (exempelvis "LIK/ID06 - På särskilt angiven plats på arbetsstället") innebär att ID06 gäller utan ändringar och tillägg samt att undantaget i ID06 punkt 4 är tillämpligt på leveransen. Härav följer att person som levererar varan inte behöver föränmälas eller antecknas i närvoroförteckning. Sådan person skall dock bärta synlig bricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare. Om brickan inte utgör giltig legitimation, skall personen även ha sådan tillgänglig. Enligt ID06 har uppdragsgivaren och den som för närvoroförteckningen rätt att avvisa personer som inte föränmäls eller saknar legitimation.

Beteckningen "ID06 (dock minus punkt 4)" efter åberopad L-klausul (exempelvis "LIK/ID06 (dock minus punkt 4)") innebär att person som levererar varan måste föränmälas och att denne skall antecknas i närvoroförteckning. Sådan person måste också bärta synlig bricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare. Om brickan inte utgör giltig legitimation, skall personen även ha sådan tillgänglig. Enligt ID06 har uppdragsgivaren och den som för närvoroförteckningen rätt att avvisa personer som inte föränmäls eller saknar legitimation.

KBT

Köparen Betalar Transporten

Om en L-klausul tillämpas, dvs. "LOK", "LLK" eller "LIK", avlämnas varan på av köparen anvisad plats. Säljaren svarar dels för transport av varan till angiven plats, dels för alla kostnader för varan fram till den tidpunkt då varan ställs till köparens förfogande enligt vad som anges under rubriken "C. Transport/Försäkring" i respektive L-klausul. Vid vissa köp förekommer det att köparen, trots att en L-klausul åberopats, övertar säljarens betalningsansvar gentemot den fristående transportören. Detta markeras genom tillägget "KBT", exempelvis "LOK/KBT". Beteckningen "KBT" efter åberopad L-klausul innebär endast att köparen övertar säljarens betalningsansvar gentemot transportören. I övrigt kvarstår säljarens ansvar enligt åberopad L-klausul.

VU 20**TILLÄGG TILL NL 17 FÖR LEVERANS AV VENTILATIONSUTRUSTNING****ALLMÄNNA BESTÄMMELSER VU 20 FÖR LEVERANSER AV VENTILATIONSUTRUSTNING FRÅN PRODUKTLEVERANTÖR TILL VENTILATIONSENTREPRENÖR**

Dessa bestämmelser har överenskommits mellan representanter för produktleverantörer och entreprenörer inom Svensk Ventilation. De är avsedda för avtal direkt mellan produktleverantör (säljare) och ventilationsentreprenör (köpare). VU 20 är modifierad för att harmoniera med NL 17 och ersätter VU 13.

För leveransen gäller Allmänna leveransbestämmelser NL 17 med följande ändringar och tillägg:

I. Leveransförsening

NL 17 punkt 16, andra och tredje styckena gäller med följande tillägg:

Vid Just-in-time-leverans ska vitet enligt andra stycket utgöra 2 % av det avtalade priset för varje påbörjad vecka förseningen varar och vitet ska inte överstiga 20 % av beräkningsunderlaget. Med Just-in-time-leverans avses en leverans där, enligt avtal mellan parterna, en specificerad mängd ska levereras till en objektsbunden adress inom ett intervall av högst fyra timmar under angiven leveransdag, samt att säljaren råder över transporten fram till angiven leveransadress.

II. Ansvar för fel

Ansvarstiden enligt NL 17 punkt 26 ska vara två år räknat från dagen för godkänd slutbesiktning av köparens entreprenad.

Med ändring av NL 17 punkt 36 ska säljaren inte ha något ansvar för fel i produkten längre än 30 månader från den tidpunkt produkten levererades från säljaren.

Köparen ska före reklamation enligt punkt 28, lokalisera det konkreta felet och utröna vem som ansvarar för det.

Vid fel som säljaren ansvarar för är säljaren skyldig att i enlighet med bestämmelserna i NL 17 avhjälpa felet genom reparation eller utbyte av felaktig del. Med ändring av NL 17 punkt 30 är säljaren därutöver ansvarig för övriga åtgärder som krävs för att avhjälpa felet till den del kostnaderna för sådana åtgärder inte överstiger den felaktiga produktens försäljningspris exklusive mervärdesskatt. Vid fel på en produkt som ingår i en större funktionellt integrerad enhet som säljaren levererat ansvarar han därvid upp till priset på hela enheten. Säljaren ska dock enligt denna punkt aldrig ansvara för sådana övriga åtgärder i anledning av fel till den del kostnaden för dessa åtgärder överstiger ett prisbasbelopp enligt Socialförsäkringsbalken, SFS 2010:110.

Köparen har endast rätt till ersättning från säljaren för åtgärder i anledning av fel under förutsättning att säljaren skriftligen beställt åtgärderna i fråga och åtgärderna utförs enligt säljarens anvisningar och på ett fackmässigt sätt.

Svensk Ventilation

Postadress
Box 17154
SE-104 62 Stockholm

Besöks-/Leveransadress
Ringvägen 100
SE-104 62 Stockholm

Telefon
08-762 73 60

E-post
info@svenskventilation.se
Hemsida
www.svenskventilation.se

Org nr
802015-8161
F-skattebevis

SUPPLEMENT TO NL 17 ON DELIVERY OF VENTILATION EQUIPMENT

GENERAL PROVISIONS VU 20 FOR DELIVERY OF VENTILATION EQUIPMENT FROM THE PRODUCT SUPPLIER TO THE VENTILATION CONTRACTOR

These provisions have been agreed between the representatives of product suppliers and contractors of Svensk Ventilation. They are intended for direct agreements between the product supplier (seller) and ventilation contractor (purchaser). VU 20 is modified to comply with NL-17 and replaces VU 13.

For delivery, General delivery terms NL 17 apply, with the following changes and additions:

I. Delivery Delay

NL 17 clause 16, second and third paragraphs apply with the following additions:

With just-in-time-delivery, the penalty under the second paragraph shall constitute 2% of the contract price for each week of delay and the penalty shall not exceed 20% of the base contract. Just-in-time delivery refers to a delivery in which, according to an agreement between the parties, a specified quantity is to be delivered to a construction site address within a time period of no more than four hours during the specified delivery date, and that the seller is responsible for the transport to the delivery address.

II. Liability for defects

The liability period according to NL 17 clause 26 shall be two years from the date of the final inspection of the buyer's construction.

With the amendment of the NL 17 clause 36, the seller shall have no liability for defects in the product for longer than 30 months from the date of shipment from the seller.

The buyer shall, before reclaim under clause 28, locate the specific error and determine who is responsible for it.

If there is a fault for which the seller is responsible, the seller is obliged in accordance with the provisions of the NL 17 to remedy the defect by repair or replacement of the defective part. With the amendment of the NL 17 paragraph 30, the seller is also responsible for further actions required to remedy the defect, limited to the selling price excluding VAT of the defective product. Upon failure of a product that is part of a larger functionally integrated unit that the seller has delivered, he is responsible then up to the price of the whole unit. The seller shall, however, under this clause, never be responsible for such further actions as a result of failure to the extent that the cost of such measures exceeds a base amount under the Social Insurance Code (*Socialförsäkringsbalken*), SFS 2010:110.

The buyer is only entitled to compensation from the seller for actions arising out of errors, provided the conditions that the seller in writing ordered the measures in question and that actions are performed according to the seller's instructions and in a professional manner.

Svensk Ventilation

Postal address
Box 17154
SE-104 62 Stockholm

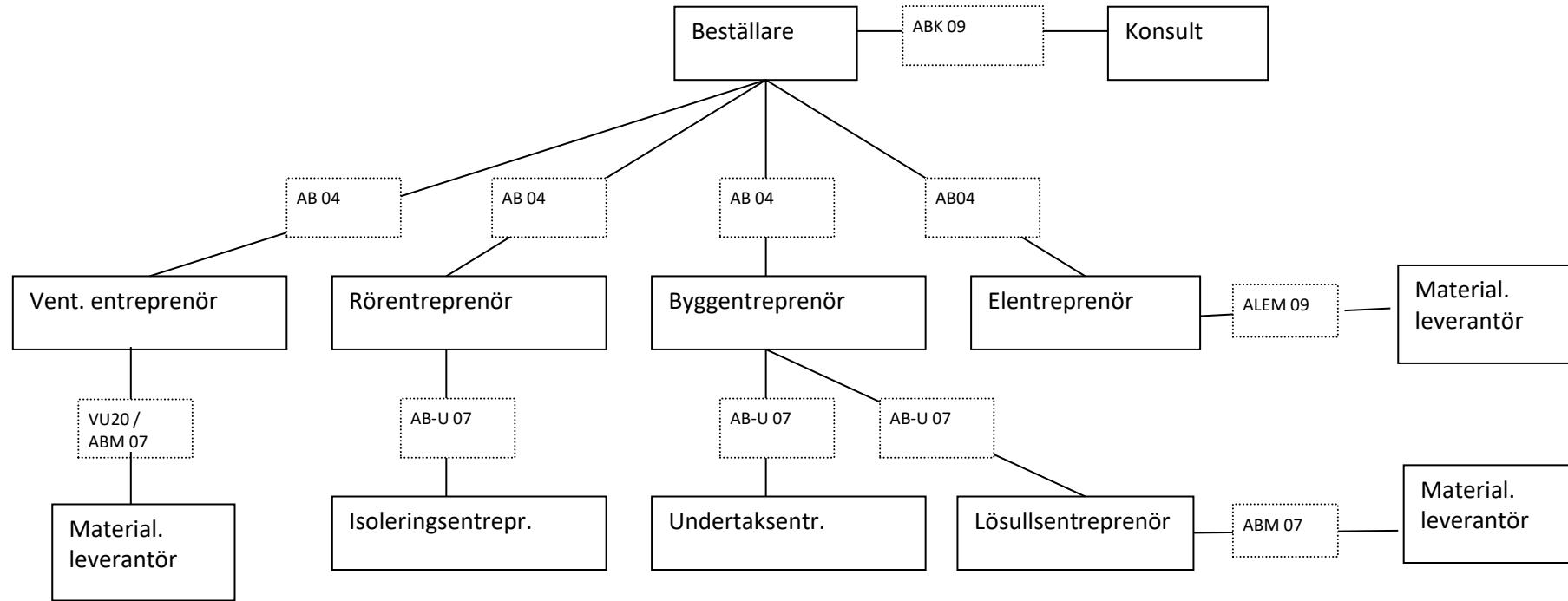
Visiting / Delivery adress
Ringvägen 100
SE- 104 62 Stockholm

Phone
08-762 73 60

E-mail
info@svenskventilation.se
Website
www.svenskventilation.se

Corporate id number
802015-8161

Exempel std-avtal utförandeentreprenad

Exempel std-avtal totalentreprenad

